

374.22

ป 339 ค

ร.3

ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน ของจังหวัดสระแก้ว

๒๒ พ.ค. 254๐

ปริญญาพนธ์

ของ

ประภา ตูลานนท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2540

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

๒39๐๐

ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ
ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน ของจังหวัดสระแก้ว

บทคัดย่อ

ของ

ประภา ตูลานนท์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่

มีนาคม 2540

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน ของจังหวัดสระแก้ว ที่มีอาณาเขตติดกับประเทศกัมพูชา ซึ่งมี 3 อำเภอ คือ อำเภออรัญประเทศ ตาพระยา และคลองหาด

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แบ่งความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านวิธีเรียน ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ตัวแปรที่นำมาศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้

ประชากรเป้าหมายของงานวิจัย ได้แก่ นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน ทั้ง 3 อำเภอ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,575 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบมีระบบ ได้กลุ่มตัวอย่าง 320 คน คิดเป็นร้อยละ 21.33 ของประชากรเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มีจำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิดอีกส่วนหนึ่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยค่าที (t-test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ

1.1 ความพึงพอใจโดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวิธีเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ความพึงพอใจเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มี 21 ข้อ ระดับปานกลาง 9 ข้อ ส่วนระดับต่ำไม่มี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต้น ๆ อยู่ในด้านความสัมพันธ์กับครูประจำกลุ่ม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ ครูประจำกลุ่มให้ความเป็นกันเอง, ช่วยให้ความแนะนำและแก้ปัญหาในการลงทะเบียนเรียน, ให้ความรู้วิชาการด้านการเรียน, ทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาทางไกลได้ดี, การได้พบครูประจำกลุ่มเป็นกิจกรรมการเรียนที่ดี, การเรียนทางไกลทำให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม, ครูประจำกลุ่มใช้ภาษาและกิริยาท่าทางที่เหมาะสม, มีการเตรียมความพร้อมในการพบกลุ่ม, มีความตรงต่อเวลา และกิจกรรมการพบกลุ่มทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน ของจังหวัดสระแก้ว ที่มีอาณาเขตติดกับประเทศกัมพูชา ซึ่งมี 3 อำเภอ คือ อำเภออรัญประเทศ ตาพระยา และคลองหาด

ในการศึกษาค้นคว้าได้แบ่งความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านวิธีเรียน ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ตัวแปรที่นำมาศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส อาชีพ และรายได้

ประชากรเป้าหมายของงานวิจัย ได้แก่ นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน ทั้ง 3 อำเภอ ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 มีจำนวนทั้งสิ้น 1,575 คน ใช้วิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยการสุ่มแบบมีระบบ ได้กลุ่มตัวอย่าง 320 คน คิดเป็นร้อยละ 20.32 ของประชากรเป้าหมาย เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า มีจำนวน 30 ข้อ และแบบสอบถามปลายเปิดอีกส่วนหนึ่ง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่มด้วยค่าที (t -test) และการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F -test)

ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ

1.1 ความพึงพอใจโดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านวิธีเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ความพึงพอใจเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มี 21 ข้อ ระดับปานกลาง 9 ข้อ ส่วนระดับต่ำไม่มี ข้อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับต้น ๆ อยู่ในด้านความสัมพันธ์กับครูประจำกลุ่ม ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 10 อันดับแรก ได้แก่ ครูประจำกลุ่มให้ความเป็นกันเอง, ช่วยให้ความแนะนำและแก้ปัญหาลงทะเบียนเรียน, ให้คำปรึกษาด้านการเรียน, ท้าหน้าที่ประจำสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาทางไกลได้ดี, การได้พบครูประจำกลุ่มเป็นกิจกรรมการเรียนที่ดี, การเรียนทางไกลทำให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม, ครูประจำกลุ่มใช้ภาษาและกิริยาท่าทางที่เหมาะสม, มีการเตรียมความพร้อมในการพบกลุ่ม, มีความตรงต่อเวลา และกิจกรรมการพบกลุ่มทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น

2. เปรียบเทียบความพึงพอใจระหว่างกลุ่ม เมื่อเปรียบเทียบโดยตัวแปร ด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส และอาชีพ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนตัวแปรด้านรายได้ พบว่า นักศึกษาทางไกลที่มีรายได้สูง (มากกว่า 5,000 บาทต่อเดือน) มีความพึงพอใจต่อสภาพ การเรียนการสอน ในด้านกิจกรรมการพบกลุ่มสูงกว่านักศึกษาทางไกลที่มีรายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน) และกลุ่มที่มีรายได้ปานกลาง (3,000-5,000 บาทต่อเดือน) แตกต่าง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความพึงพอใจอีก 2 ด้าน คือ ด้านวิธีเรียน และด้านสัมพันธภาพกับครู ประจากลุ่ม ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ปัญหาในการเรียนการสอน ตามความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกล ได้แก่ ไม่มีเวลามาเรียน ขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน ทำให้ไม่เข้าใจบทเรียนในบาง วิชา เช่น วิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะจากนักศึกษาทางไกล สรุปได้ 9 ประเด็น คือ ควรจัด วิทยากรที่มีความรู้ความสามารถมาบรรยาย, ควรจัดให้มีการทัศนศึกษาและดูงาน, จัดให้มีห้องสมุด และหนังสืออ่านประกอบในสถานที่พบกลุ่ม, ควรมีกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มากขึ้น, ควรมีเวลาเรียนเต็มวัน, ครูประจากลุ่มควรมีความรู้ในการสอนเป็นอย่างดี, สถานที่เรียนควรจัด ให้เป็นสัดส่วน, ควรจัดหาตำราและเอกสารเพื่อการค้นคว้า และควรมีรูปแบบการสอนที่น่าสนใจ

SATISFACTION OF ADULT STUDENTS PARTICIPATED IN THE DISTANCE LEARNING
PROGRAM, LOWER-SECONDARY EDUCATION LEVEL, IN THE COUNTRY-BORDER
DISTRICTS OF SAKAEW PROVINCE

AN ABSTRACT

BY

PRAPA TULANON

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Master of Education degree in Adult Education
at Srinakharinwirot University

March 1997

This research was to investigate learning satisfaction of distance nonformal education students, lower secondary education, in 3 districts of Srakaew Province adjacent to Cambodia Republic. These districts were Aranya Pradeth, Ta-Praya and KlongHaad. Learning satisfaction was classified into 3 aspects : Learning methods, Relationships to group-tutor and Group meeting activities. Variables to be tested were sex, age group, marital status, occupation and incomes.

The target population were the distance nonformal education students in the 3 border districts of Srakaew, registered in the first semester of the B.E. 2539 academic year. There were 1,575 students in total. The research subjects were 320 students, or 21.33 % of the total number, and were systematic randomly selected from the population. The rating scales questionnaires of 30 items and open-ended questions were applied to the subjects. Statistics for analysing the data were frequency distribution, percentage, average and testing of mean differences with t-test and F-test.

The research findings were :-

1. Satisfaction Level to Learning Situation

1.1 Satisfaction to learning situation as a whole was in a high level, while in the aspects of Relationships to group tutor and Group meeting activities were in high level, where as the aspect of Learning methods was in a moderate level.

1.2 In considering each single items of satisfaction, it was found that 21 items were in high level, 9 items in moderate level, and none in low level, Most items in high level were in the aspect of Relationships to group tutor. Ten items of highest means were : the tutors' friendliness, giving advice in course registration, giving advice

This research was to investigate learning satisfaction of distance nonformal education students, lower secondary education, in 3 districts of Srakaew Province adjacent to Cambodia Republic. These districts were Aranya Pradeth, Ta-Praya and KlongHaad. Learning satisfaction was classified into 3 aspects : Learning methods, Relationships to group-tutor and Group meeting activities. Variables to be tested were sex, age group, marital status, occupation and incomes.

The target population were the distance nonformal education students in the 3 border districts of Srakaew, registered in the first semester of the B.E. 2539 academic year. There were 1,575 students in total. The research subjects were 320 students, or 20.32 % of the total number, and were systematic randomly selected from the population. The rating scales questionnaires of 30 items and open-ended questions were applied to the subjects. Statistics for analysing the data were frequency distribution, percentage, average and testing of mean differences with t-test and F-test.

The research findings were :-

1. Satisfaction Level to Learning Situation

1.1 Satisfaction to learning situation as a whole was in a high level, while in the aspects of Relationships to group tutor and Group meeting activities were in high level, where as the aspect of Learning methods was in a moderate level.

1.2 In considering each single items of satisfaction, it was found that 21 items were in high level, 9 items in moderate level, and none in low level, Most items in high level were in the aspect of Relationships to group tutor. Ten items of highest means were : the tutors' friendliness, giving advice in course registration, giving advice

in learning, providing information about distance education, meeting with the tutor is good learning activity, distance learning providing more responsibility to students, ways to speak and to behave of the tutors are suitable, good preparing for group meeting, being punctual of the tutors, and group meeting provides good human relations.

2. In comparing among groups, no significant differences were found according to sex, age groups, marital status and occupation. In the contrary, it was found that the high incomes group (over 5,000 bath per month) was higher learning satisfaction than the other 2 groups, moderate incomes (3,000-5,000 bath per month) and low income (under 3,000 bath per month), in the aspect of Group meeting activities. No significant differences were found in the other 2 aspects.

3. Teaching and learning problems raised by the students were : cannot arrange time for the course, lack of good learning media, differences background of students making difficulties in learning some courses, such as, mathematics and English.

4. Recommendations from students could be classified into 9 : resource persons from outside should be invited, learning trips should be arranged, library and reading materials should be available at the learning sites, group meeting for improving quality of life should be more arranged, learning session should be a daylong Period, group-tutor should be expert in teaching, place for group meeting should be specially arranged, learning texts should be supplied, and teaching styles should be attractive.

ความหมายของความพึงพอใจและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

มอร์ส (Morse. 1958 : 27) ให้คำอธิบายคำว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของบุคคลให้น้อยลง ถ้ามีความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำกิจกรรม

กิลเมอร์ (Gilmer. 1971 : 254) อธิบายว่า ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ผลของทัศนคติต่าง ๆ ของบุคคล ที่มีต่อองค์ประกอบของงานและมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งความพอใจนั้น ได้แก่ ความรู้สึกที่มีความสำเร็จในผลงาน รู้ว่าได้รับการยกย่อง และรู้สึกว่ามีความก้าวหน้าในการทำงาน

กู๊ด (Good. 1973 : 320) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง คุณภาพหรือระดับความพอใจ ซึ่งเป็นผลจากความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลต่อกิจกรรม

จากความหมายต่าง ๆ ข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของบุคคลอันเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งจะปรากฏออกมาทางพฤติกรรมและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคลซึ่ง สเตร้าส์ และเซเลส (Strauss and Sayless. 1960 : 119-121) ได้กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีความพึงพอใจในกิจกรรมใด บุคคลจะปฏิบัติภารกิจนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

ในการจัดการเรียนการสอน การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ สมบูรณ์ พรหมภาพ และชัยโรจน์ ชัยอินคา (2518 : 416) กล่าวว่า การที่บุคคลจะเรียนรู้ หรือมีพัฒนาการและความเจริญงอกงามนั้น บุคคลจะต้องอยู่ในสภาวะพึงพอใจ สุขใจ เป็นเบื้องต้น นั่นคือ บุคคลจะต้องได้รับการจูงใจทั้งในลักษณะนามธรรมและรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บราวน์ และโฮลท์ซแมน (ประพัฒน์ จาณาไทย. 2524 : 4 อ้างอิงมาจาก Brown and Holtzman. 1955 : 75-84) สรุปได้ว่า นักศึกษาที่สติปัญญาเท่ากัน ถ้ามีแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ ฮิลล์ (เฟื่อนพันธ์ รอกนท. 2514 : 2 อ้างอิงมาจาก Hill) ที่ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดเมื่อผู้เรียนได้รับการรับการจูงใจ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควร
รับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทวี นาคบุตร)

คณะกรรมการสอบ

..... ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์)

..... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวี นาคบุตร)

..... กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(รองศาสตราจารย์เชียรศรี วิวิธสิริ)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปฏิญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาผู้ใหญ่ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ดร.ศิริยุภา พูลสุวรรณ)

วันที่ 14 เดือน มีนาคม พ.ศ. 2540

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จลงได้ด้วยความอนุเคราะห์ช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก
รองศาสตราจารย์ ดร.ปฐม นิคมานนท์ และผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ทวี นาคนุตระ ประธาน
และกรรมการที่ปรึกษา ที่กรุณาให้คำแนะนำ และดูแลตั้งแต่เริ่มดำเนินการจนแล้วเสร็จ ผู้วิจัย
ขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์เชียรศรี วิวิธสิริ ที่กรุณารับเป็นกรรมการ
ผู้ตรวจสอบ ได้ให้คำติติง และแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทำให้งานวิจัยมีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอขอบพระคุณ อาจารย์เสน่ห์ พดุงญาติ ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด
นครนายก ที่เอื้ออำนวยความสะดวกในการทดลองเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย และขอขอบใจนักศึกษา
ทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ของศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภออรัญประเทศ
ตาพระยา และคลองหาด ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

ขอขอบพระคุณอาจารย์ทัศนีย์ สุภาดิษฐ์ อาจารย์โกวิท สละชั่ว และอาจารย์เพียร เหมพินล
หัวหน้าศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนอำเภออรัญประเทศ อำเภอตาพระยา และอำเภอคลองหาด
ที่เอื้อเพื่ออำนวยความสะดวกในการเก็บข้อมูลกับกลุ่มนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ขอขอบคุณ คุณทัศนีย์ แสงประสิทธิ์ ที่มีความห่วงใยและคอยช่วยเหลือให้คำแนะนำ อันเป็น
ประโยชน์อย่างยิ่งต่อการวิจัย และเป็นกำลังใจในงานวิจัยครั้งนี้จนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี และ
ขอขอบคุณ คุณแพตล ตูลานนท์ ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนช่วยเหลือด้วยดีตลอดมา

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ หากมีคุณค่าอยู่บ้าง ผู้วิจัยขออุทิศความดีนี้แด่บิดา มารดา ครู อาจารย์
ที่ได้อบรมสั่งสอนให้ความเมตตาช่วยเหลือ และให้กำลังใจสนับสนุนการศึกษา ให้สติปัญญา แก่ผู้วิจัย
ตลอดมา

ประกาศ ตูลานนท์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	5
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	7
นิยามศัพท์เฉพาะ.....	8
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	10
นโยบายด้านการศึกษานอกโรงเรียน.....	10
การจัดการศึกษาทางไกล.....	12
การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาวิธีเรียนทางไกล.....	14
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับอำเภอเขาชัยแดน จังหวัดสระแก้ว.....	21
/ ความหมายของความพึงพอใจและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง.....	23
/ งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	30
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	30
เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	33
สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	35
ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง.....	36
ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอน.....	38
ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม.....	45
ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม.....	59
5 สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ.....	61
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	61
พื้นที่ของการศึกษาค้นคว้า.....	62
เนื้อหาของการศึกษาค้นคว้า.....	62
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	62
ตัวแปรสำหรับการศึกษาค้นคว้า.....	63
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	63
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	63
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	64
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	64
✓ ผลการศึกษาค้นคว้า.....	65
อภิปรายผล.....	67
✓ ข้อเสนอแนะ.....	73
บรรณานุกรม.....	76
ภาคผนวก.....	81
ประวัติย่อผู้วิจัย.....	87

บัญชีตาราง

ตาราง		หน้า
1	จำนวนประชากรแยกตามอำเภอ.....	30
2	จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแยกตามอำเภอ.....	31
3	ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง.....	36
4	ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพ การเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น.....	38
5	เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล เมื่อพิจารณาตามเพศ.....	45
6	ค่าสถิติพื้นฐานความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ.....	47
7	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจของ นักศึกษาทางไกล เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ.....	48
8	เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสมรส.....	50
9	ค่าสถิติพื้นฐานของความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล เมื่อจำแนกตามอาชีพ.....	52
10	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจของ นักศึกษาทางไกล ที่มีอาชีพต่างกัน.....	54
11	ค่าสถิติพื้นฐานของความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน.....	55
12	ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจของ นักศึกษาทางไกล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน.....	56
13	การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล ในระดับ กิจกรรมการพบกลุ่ม.....	58
14	ความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะต่อการเรียนการสอน.....	59

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การพัฒนาประเทศไปสู่ระบบการแข่งขัน การลงทุนด้านอุตสาหกรรม การค้าและการบริการต่าง ๆ ำให้ทันต่อสภาวะการณ์เจริญเติบโตด้านเศรษฐกิจของโลก เป็นประเทศที่มีความเจริญด้านเศรษฐกิจและสังคม มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ของประชากรที่ดี สามารถดำรงชีวิตและปรับตัวอยู่อย่างสังคมได้ ต้องมีการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ควบคู่กันไป การพัฒนาสิ่งดังกล่าวต้องอาศัยคนเป็นปัจจัยสำคัญ เพราะการพัฒนาประเทศควรจะต้องพัฒนาคนให้มีคุณภาพก่อน (สุเมธ ตันติเวชกุล. 2537 : 12) ^{๑๖} เครื่องมือสำคัญที่ช่วยในการพัฒนาคนคือ การศึกษา คนจะมีประสิทธิภาพและคุณภาพเพียงใดขึ้นอยู่กับประสิทธิภาพของการจัดการศึกษา (มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช. 2530 : 490) ด้วยเหตุนี้การจัดการศึกษานับปัจจุบัน จึงเน้นให้มีการจัดการศึกษาตลอดชีวิต ^{๑๗} เป็นการจัดการศึกษาหลายรูปแบบ ^{๑๘} ที่เกิดขึ้นใน 3 ลักษณะ คือ การศึกษาในระบบโรงเรียน (Formal Education) การศึกษานอกระบบโรงเรียน (Non-Formal Education) และการศึกษาตามอัธยาศัย (Informal Education) ซึ่งบุคคลต้องได้รับการศึกษา ไม่ว่ารูปแบบใดรูปแบบหนึ่ง หรือหลายรูปแบบผสมกันอย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต

อย่างไรก็ตาม ในสภาพสังคมปัจจุบัน ยังมีบุคคลอีกเป็นจำนวนมากที่พลาดโอกาสทางการศึกษา ทั้งนี้เนื่องจากอุปสรรคหลายประการที่ทำให้ไม่สามารถเข้าเรียนในระบบโรงเรียนเหมือนผู้อื่นได้ แม้บางส่วนมีโอกาสดำเนินการศึกษาในระบบโรงเรียนตามปกติ แต่มีอันต้องออกจากโรงเรียนกลางคันด้วยความจำเป็นบางประการ เช่น ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัวไม่เอื้ออำนวย จำเป็นต้องออกมาประกอบอาชีพเพื่อเลี้ยงตัวเองและครอบครัว บุคคลเหล่านี้ส่วนใหญ่มักเป็นผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับแล้วแต่ไม่มีโอกาสได้ศึกษาต่อ จึงเป็นที่น่าเสียดายอย่างยิ่ง ดังนั้น เพื่อช่วยให้บุคคลที่พลาดโอกาสเหล่านี้ได้มีโอกาสศึกษาทัดเทียมกับผู้อื่น กระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะผู้รับผิดชอบด้านการจัดการศึกษาของรัฐ ได้มอบให้กรมการศึกษานอกโรงเรียน ที่มีหน้าที่จัดการศึกษาให้กับประชาชนที่พลาดโอกาสทางการศึกษาในระบบโรงเรียน จัดกิจกรรมทางการศึกษาเพื่อตอบสนอง

ความต้องการของประชาชน ด้วยการจัดการศึกษานอกระบบโรงเรียนทั้งสายสามัญและสายอาชีพ ได้มีกิจกรรมการศึกษา กิจกรรมการฝึกอบรม การเผยแพร่ความรู้ด้วยวิธีต่าง ๆ มีการกำหนดหลักสูตร ระเบียบวิธีปฏิบัติที่เป็นระบบ เป็นขั้นตอน ยืดหยุ่น เปิดโอกาสให้ประชาชนมีอิสระในการเข้ารับการ ศึกษา (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 93 ก) เพื่อศึกษาหาความรู้เพิ่มเติม อันเป็นพื้นฐาน ในการดำรงชีวิต ซึ่งสามารถที่จะเลือกศึกษาได้ตามความสามารถ และโอกาสในระดับต่าง ๆ ทั้ง ระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ระยอง. 2530 : 1)

กรมการศึกษานอกโรงเรียน (2534 : 9-10) ได้กำหนดแนวทางในการจัดกิจกรรมการ ศึกษาออกโรงเรียน โดยยึดหลัก 3 ประการคือ

1. ให้ความรู้พื้นฐานในการดำรงชีวิต มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น การ จัดกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนประเภทนี้ ได้แก่ การรณรงค์เพื่อการรู้หนังสือ การศึกษาผู้ใหญ่ ขั้นพื้นฐาน การศึกษาสำหรับกลุ่มเป้าหมายพิเศษ การศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์ ซึ่งต่อมาได้เปลี่ยน เป็นการศึกษานอกโรงเรียนทางไกลสายสามัญ เปิดสอนในระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย
2. ให้บริการข่าวสารข้อมูล เป็นการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ประชาชนได้รับข่าวสาร ข้อมูลใหม่ ๆ ที่เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง และทันต่อเหตุการณ์อยู่เสมอ เพื่อปรับปรุงชีวิตให้ ดีขึ้น บุกฝังนิสัยรักการอ่าน และแสวงหาความรู้ด้วยตนเอง กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนดังกล่าว ได้แก่ ที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน ห้องสมุดประชาชน เป็นต้น
3. ให้ความรู้ และทักษะด้านอาชีพ เป็นการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มพูนความรู้และทักษะอาชีพ หรือให้ความรู้และทักษะอาชีพที่ตอบสนองต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ ได้แก่ การจัดกิจกรรม ประเภทกลุ่มสนใจ การฝึกอาชีพหลักสูตรระยะสั้น และระยะยาว เป็นต้น

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ในข้อ 1 ข้างต้น มีการจัดการเรียนเป็น 3 วิธี คือ วิธีเรียนด้วยตนเอง (ตอ.) วิธีเรียนแบบชั้นเรียน (ขร.) และวิธีเรียนแบบทางไกล (ทก.)

ในการจัดการศึกษาด้วยวิธีเรียนแบบทางไกล ของกรมการศึกษานอกโรงเรียนนั้น เป็นวิธี เรียนที่เหมาะสมกับผู้ประกอบอาชีพการงาน ไม่มีเวลาไปนั่งเรียนในชั้นเรียนได้ หรือผู้ที่อยู่ในชนบท ห่างไกล โดยผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยการศึกษาจากตำราเรียน ฟังวิทยุ เพื่อเสริมความรู้จาก

สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เครือข่ายเพื่อการศึกษา และทำแบบฝึกหัด จากนั้นผู้เรียนต้องเข้าร่วมกิจกรรมพบกลุ่ม เพื่อทำกิจกรรมตามเงื่อนไขที่กำหนด นอกจากนี้ ในการจัดดำเนินงาน เพื่อให้ให้นักศึกษาได้มีโอกาสเลือกวิธีเรียนแต่ละวิธีตามที่ต้องการ และสามารถเทียบโอนผลการเรียนแต่ละวิธีการเรียนในด้านหมวดวิชาชีพ (เลือก) ของทั้ง 3 วิธี ผู้เรียนสามารถโอนวิชาชีพ(เลือก) จากแหล่งประกอบการสถานศึกษา ปฏิบัติตามข้อกำหนดของหลักสูตรและการประเมินผลการเรียน (ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2532 : 1)

หลักสำคัญของการศึกษาทางไกล มีดังต่อไปนี้ คือ

1. เป็นการเรียนระบบเปิด ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้อย่างทั่วถึง เป็นการเปิดโอกาสให้ผู้เรียน เรียนได้ทุกสถานที่และทุกเวลา ตามความสะดวกของผู้เรียน
2. เป็นการเรียนที่มุ่งเน้นการพึ่งตนเอง คือให้ผู้เรียนวางแผนและเลือกวิธีเรียนด้วยตนเอง โดยใช้สื่อต่าง ๆ
3. เป็นการเรียนการสอนโดยใช้สื่อประสม ซึ่งแบ่งเป็น 3 ประเภท คือ (1) สื่อสิ่งพิมพ์ ได้แก่ คู่มือเรียน เอกสารประกอบการสอนและเอกสารอื่น ๆ (2) สื่อโทรทัศน์ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ สไลด์ เทปคาสเซต และวีดีโอเทป และ (3) สื่อบุคคล ได้แก่ บุคคลต่าง ๆ ที่เป็นผู้นำความรู้แก่นักศึกษาโดยไม่จำกัดรูปแบบและวิธีการ โดยมีครูประจำกลุ่ม เป็นผู้ประสานการจัดกิจกรรมกลุ่ม (กรมการศึกษานอกโรงเรียน, 2533 : 5-6)

ในการเรียนโดยวิธีทางไกลนี้ ผู้เรียนต้องควบคุมตนเองได้ และมีวินัยในตนเอง จัดแบ่งเวลาเป็น จึงจะเรียนได้สำเร็จ ทั้งนี้เพราะผู้เรียนไม่มีโอกาสได้พบผู้สอนเหมือนเช่นการเรียนแบบชั้นเรียน โดยเฉพาะผู้เรียนที่เป็นผู้ใหญ่เป็นผู้ที่มีภารกิจต่าง ๆ มากมาย ทั้งภาระด้านอาชีพการงาน และด้านครอบครัว สิ่งเหล่านี้จึงอาจเป็นปัญหาและอุปสรรคอันสำคัญอย่างหนึ่งที่ก่อให้เกิดความคาดหวังด้านการเรียนของนักศึกษาทางไกลไม่บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมาย ทำให้มีการเลิกเรียนและออกกลางคัน ดังเช่น ปฐม นิคมานนท์ (2528 : 21) ได้สรุปไว้ว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีเสรีภาพที่จะหยุดหรือเลิกเรียนตามความปรารถนาของตน ไม่มีใครบังคับได้ นอกจากนั้น ฮอร์ส ปรซ์ (Price, 1985 : 26) ได้ชี้ให้เห็นถึงปัญหาหนึ่งที่นักศึกษาทางไกลมักจะพบก็คือการที่ต้องศึกษาด้วยตนเอง ก่อให้เกิดความรู้สึกถูกทอดทิ้งไม่มีใครที่จะมาเป็นเพื่อนคุยหรืออภิปรายกัน แม้จะมีผู้ช่วยสอนเสริมมาแต่ก็มีจำนวนน้อย และผู้ช่วยสอนเสริมส่วนใหญ่ไม่สามารถจะสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อการเรียนให้แก่นักศึกษาได้ แนวทาง

แก้ไข ปัญหา^{นี้} ไรริส ไพรซ์ เสนอแนะว่าควรจะมีกลุ่มช่วยกันเอง (Self-help group) หรือมี
 ใจรมาช่วยให้คำปรึกษาหารือเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ คือการสร้างสัมพันธ์ภาพกับครูประจำกลุ่ม

จากข้อมูลและสภาพปัญหาต่าง ๆ ข้างต้น แสดงให้เห็นว่ามีปัจจัยหลายด้านที่เป็นอุปสรรค
ต่อความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพ
การเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ด้านวิธีเรียน
ด้านสัมพันธ์ภาพกับครูประจำกลุ่ม ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม โดยเฉพาะนักศึกษาทางไกลในเขต
อำเภอชายแดน จังหวัดสระแก้ว เนื่องจากพื้นที่บริเวณดังกล่าวเป็นพื้นที่ชายแดนทางไกลความเจริญ
 ประชาชนส่วนใหญ่ทำการเกษตร ได้ผลผลิตน้อย เนื่องจากพื้นที่กันดารแห้งแล้ง ประชาชนส่วนใหญ่
 โดยเฉพาะวัยหนุ่มสาว ได้หันไปทำงานในโรงงานอุตสาหกรรม เพื่อให้สภาพความเป็นอยู่ของ
 ครอบครัวดีขึ้น ประชาชนในพื้นที่ชายแดน^{นี้}มีการศึกษาเพียงขั้นพื้นฐาน ไม่เพียงพอกับความต้องการ
 ด้านคุณภาพของโรงงานอุตสาหกรรมที่กำหนดไว้ และเมื่อมีโอกาสจึงเข้ารับการศึกษาเพิ่มเติมจาก
 การเรียนทางไกล ตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียน โดยคาดหวังว่าจะสำเร็จการ
 ศึกษาตามหลักสูตรของกรมการศึกษานอกโรงเรียนที่กำหนด เพื่อจะให้ชีวิตและความเป็นอยู่ของ
 ครอบครัวดีขึ้น มีอาชีพ รายได้ที่ดีและเป็นการพัฒนาตนเองให้เจริญก้าวหน้ายิ่งขึ้น ผลจากการ
 วิจัยครั้งนี้จะ เป็นข้อมูลพื้นฐานและแนวทางสำหรับการปรับปรุงการเรียนการสอนของกรมการ
 ศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญ โดยวิธีเรียนทางไกล ให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ชายแดนใน
 จังหวัดสระแก้วมากยิ่งขึ้น

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยนี้ได้ตั้งความมุ่งหมายเป็น 3 ประการ คือ

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ
 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน ของจังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งความพึงพอใจออกเป็น
 3 ด้าน คือ ด้านวิธีเรียน ด้านสัมพันธ์ภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกล
 สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน ของจังหวัดสระแก้ว เมื่อจำแนกตามเพศ
 อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้

3. เพื่อประมวลความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกล เกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน ตามหลักสูตรการศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลจากการศึกษาค้นคว้าให้ประโยชน์ดังนี้ คือ

1. ช่วยให้เข้าใจสภาพการเรียน และความคิดเห็นของผู้เรียนว่ามีสภาพใดที่พึงพอใจมากน้อยเพียงใด ทางผู้จัดการศึกษาสามารถนำข้อมูลเหล่านี้ไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการวางแผนเพื่อพัฒนาการศึกษาทางไกลสายสามัญ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมากยิ่งขึ้น
2. เพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุง แก้ไข การดำเนินงาน การจัดการศึกษาทางไกลสายสามัญ ของกรมการศึกษานอกโรงเรียน ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น
3. เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้บริหารการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน สามารถใช้ข้อมูลในการกำหนดนโยบายการศึกษาให้แก่ผู้ที่พลาดโอกาสทางการศึกษา

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ขอบเขตด้านพื้นที่

งานวิจัยครั้งนี้จะจําแนกศึกษาในอำเภอชายแดนของจังหวัดสระแก้ว ที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา ซึ่งมี 3 อำเภอ คืออำเภออรัญประเทศ อำเภอตาพระยา และอำเภอคลองหาด

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรกลุ่มเป้าหมายที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ที่ลงทะเบียนเรียนในอำเภอชายแดน ทั้ง 3 แห่งดังกล่าว โดยลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 1,575 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้จากการคำนวณจากการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane.287-288) ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 320 คน คิดเป็นร้อยละ 21.33 ของประชากร

ขอบเขตด้านเนื้อหา

เนื้อหาของการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งแบ่งเป็น 3 ด้าน ดังนี้

1. ด้านวิธีเรียน ได้แก่ การศึกษาด้วยตนเอง โดยผ่านสื่อต่าง ๆ ได้แก่ เอกสาร รายการวิทยุ และการพบกลุ่ม
2. ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม ได้แก่ การได้รับความแนะนำจากครูประจำกลุ่ม เช่น การลงทะเบียนเรียนของนักศึกษา การจัดกิจกรรมกลุ่มแนะแนว การให้การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มของนักศึกษา การให้คำปรึกษาหารือช่วยเหลือในด้านการเรียนการสอนของนักศึกษา
3. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ได้แก่ การได้รับประโยชน์จากการร่วม การจัดทำโครงการ โดยใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมและชุมชน การใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ หรือการฝึกภาคปฏิบัติเพื่อให้เป็นคนมีเหตุผล คิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น ทำให้เกิดความรับผิดชอบต่อหน้าที่ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรที่นำมาพิจารณาในการศึกษาครั้งนี้ มีดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรอิสระที่นำมาศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา มีดังนี้

1. เพศ แบ่งเป็น 2 กลุ่ม คือ
 - 1) ชาย
 - 2) หญิง
2. อายุ แบ่งเป็น 3 ช่วงอายุ คือ
 - 1) ต่ำกว่า 18 ปี
 - 2) 18 – 25 ปี
 - 3) 25 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพการสมรส แบ่งเป็น 2 สภาพ คือ
 - 1) โสด
 - 2) สมรส

4. อาชีพ แบ่งเป็น 3 กลุ่มอาชีพ คือ

- 1) การเกษตร
- 2) ค้าขาย
- 3) รับจ้าง

1.5 รายได้ แบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่

- 1) รายได้ต่ำ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท
- 2) รายได้ปานกลาง มีรายได้ต่อเดือนระหว่าง 3,000 - 5,000 บาท
- 3) รายได้สูง มีรายได้ต่อเดือนตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป

ตัวแปรตาม

ตัวแปรตามสำหรับการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน
ของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ โดยแยกเป็น 3 ด้านคือ

- 1) ด้านวิธีเรียน
- 2) ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม
- 3) ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ตั้งสมมติฐานโดยพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และ
ตัวแปรตาม ออกเป็น 5 ข้อ ดังนี้

1. นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน แตกต่างกัน
2. นักศึกษาทางไกลที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน แตกต่างกัน
3. นักศึกษาทางไกลที่มีสถานภาพการสมรส^{รส}ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน แตกต่างกัน
4. นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน แตกต่างกัน
5. นักศึกษาทางไกลที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน แตกต่างกัน

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความพึงพอใจต่อสภาพการจัดการศึกษาทางไกล หมายถึง ความพอใจที่เกิดจากการได้รับการตอบสนองความต้องการในการจัดการศึกษา ที่มีต่อการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกล สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอชายแดน จังหวัดสระแก้ว ใน 3 ด้าน คือ ด้านวิธีเรียน ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

1.1 ด้านวิธีเรียน หมายถึง ผลหรือสิ่งที่ได้รับจากการศึกษาด้วยตนเองโดยผ่านสื่อต่าง ๆ ไม่มีการเข้าชั้นเรียน มีโอกาสพบผู้สอนและเพื่อน ตามวันเวลาที่กำหนดในกิจกรรมการพบกลุ่มเท่านั้น นักศึกษาต้องเรียนจากสื่อตามลำพัง มีทั้งสื่อหลัก คือสื่อเอกสาร และสื่อเสริม คือรายการวิทยุ และการพบกลุ่ม หลังจากนั้นเข้าสอบตามเวลาที่กำหนด

1.2 ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม หมายถึง สิ่งที่ได้รับจากครูประจำกลุ่ม ด้านการประชาสัมพันธ์และการแนะแนวเกี่ยวกับการศึกษานอกโรงเรียนได้ทราบ การแนะนำและตรวจสอบการขึ้นทะเบียน ลงทะเบียนของนักศึกษาจัดกิจกรรมกลุ่มแนะแนว ติดต่อประสานงานกับหน่วยงานอื่นในท้องถิ่น เพื่อขอความร่วมมือและให้การสนับสนุนกิจกรรมกลุ่มของนักศึกษาทางไกลพบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมตามระยะเวลาที่กำหนด ให้คำปรึกษาช่วยเหลือการเรียนการสอนของนักศึกษาทั้งด้านการเรียนด้านอาชีพ และส่วนตัว

1.3 ด้านกิจกรรมพบกลุ่ม หมายถึง สิ่งที่ได้รับจากการจัดทำกิจกรรมหรือโครงการที่ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่สังคมและชุมชน และชุมชนสามารถพึ่งพาตนเองได้ นำไปสู่การแก้ปัญหาเกิดการเปลี่ยนแปลง ทำให้พัฒนาคุณภาพชีวิตดีขึ้น นักศึกษาจะใช้กระบวนการกลุ่มเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ มีเหตุผล การคิดเป็น ทำเป็น และแก้ปัญหาเป็น เกิดความรับผิดชอบ ต่อหน้าที่ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ทำให้มีคุณธรรมและจริยธรรม

2. นักศึกษาทางไกล หมายถึง ผู้เข้าร่วมกิจกรรมหรือเข้าเรียนในกิจกรรมของการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งเป็นการร่วมกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียน สายสามัญและลงทะเบียนเรียนตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ประเภทวิธีเรียนทางไกล ในเขตอำเภอชายแดน จังหวัดสระแก้ว

3. อำเภอชายแดน หมายถึง พื้นที่ชายแดนที่ติดต่อกันระหว่างประเทศใกล้เคียงกับประเทศไทย ในเขตจังหวัดสระแก้ว จำนวน 3 อำเภอ คือ อำเภอตาพระยา อำเภออรัญประเทศ และอำเภอคลองหาด

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เพื่อเป็นแนวทางในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับเรื่องที่ศึกษา โดยแบ่งออกเป็น 5 หัวข้อดังนี้

1. นโยบายด้านการศึกษานอกระบบเรียน
2. การจัดการศึกษาทางไกล
3. การศึกษานอกระบบเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาวิธีเรียนทางไกล
4. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับอำเภอชายแดน จังหวัดสระแก้ว
5. ความหมายของความพึงพอใจและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

นโยบายด้านการศึกษานอกระบบเรียน

กรมการศึกษานอกระบบเรียน มีหน้าที่จัดการศึกษานอกระบบเรียนโดยตรง ได้กำหนดนโยบายในการดำเนินงานในช่วงของแผนพัฒนาการศึกษาระยะที่ 7 (พ.ศ. 2535-2539) ในสาระสำคัญสรุปได้ดังนี้

1. นโยบายด้านการศึกษาระดับพื้นฐาน

1) มุ่งจัดการศึกษาให้กับผู้ไม่รู้หนังสือ ที่ยังอ่านหนังสือไม่ออก เขียนหนังสือไม่ได้ เช่น ชาวไทยมุสลิมใน 5 จังหวัดชายแดนภาคใต้ ชาวเขา เยาวชนไทยในต่างประเทศ ได้มีความรู้พื้นฐานเพียงพอในการใช้ภาษาไทยเพื่อติดต่อสื่อสาร และแสวงหาความรู้เพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้เกิดความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

2) มุ่งจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาปีที่ 6 ให้กับกลุ่มผู้พลาดโอกาสสตรี ผู้ต้องขัง ทหารเกณฑ์ ผู้ใช้แรงงาน เกษตรกร เพื่อยกระดับความรู้และเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ตลอดจนเพื่อให้ได้รับโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง อันจะส่งผลดีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

2. นโยบายด้านการศึกษาระดับมัธยมศึกษา มุ่งจัดการศึกษาสำหรับผู้พลัดโอกาสทางการศึกษาให้แก่กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ ได้แก่ กลุ่มสตรี ผู้นำท้องถิ่น ผู้ต้องขัง ผู้ปฏิบัติศาสนกิจ ทหารเกณฑ์ ผู้ใช้แรงงาน ผู้จบการศึกษาภาคบังคับและไม่ได้ศึกษาต่อ โดยแบ่งหลักสูตรเป็น 2 ระดับคือ

1) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น แยกเป็น หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ กับหลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ (ปอ.)

2) หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนปลาย

หลักสูตรทั้ง 2 ระดับนี้ มุ่งให้ประชาชนที่จบการศึกษาระดับประถมศึกษาแล้วได้มีโอกาสรับการศึกษาที่มีคุณภาพเท่าเทียมกับการศึกษาในระบบโรงเรียน อันจะเป็นประโยชน์ในการพัฒนาคุณภาพประชากรให้เห็นช่องทางที่เหมาะสมในการประกอบอาชีพ มีความรู้ และทักษะอาชีพพอเพียง สำหรับการดำรงชีพในสภาพการปัจจุบัน

3. นโยบายด้านการศึกษาอาชีพ มุ่งจัดการศึกษาอบรม เพื่อให้ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน มีความรู้ ทักษะ ด้านการจัดการ และการตลาดครบวงจร ของการศึกษาด้านอาชีพ ให้แก่กลุ่มสตรีผู้ต้องขัง ทหารเกณฑ์ ผู้ใช้แรงงาน เกษตรกร ผู้พลัดโอกาส (ผู้จบ ป.6 ไม่ได้เรียนต่อ) ชุมชนแออัด และคนพิการ ให้ความรู้เสริมแก่กลุ่มเป้าหมาย ที่ต้องการศึกษาอบรม เพื่อเป็นงานอดิเรกและเพื่ออาชีพเสริมในกลุ่มผู้สูงอายุ สตรีแม่บ้าน ผู้นำท้องถิ่น เกษตรกร เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ สามารถประกอบอาชีพได้อย่างมีคุณภาพ มีรายได้ที่แน่นอน และสามารถนำไปเทียบความรู้กับการศึกษาสายสามัญได้ ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการพัฒนาคุณภาพแรงงาน การกระจายรายได้ และยกระดับทางเศรษฐกิจ

4. นโยบายด้านการให้บริการข่าวสารข้อมูล มุ่งเน้นการจัดกิจกรรมทางการศึกษา ในรูปของห้องสมุดประชาชน และที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน เพื่อให้ประชาชนกลุ่มเป้าหมาย โดยเฉพาะเด็ก สตรี ผู้นำท้องถิ่น ผู้ปฏิบัติศาสนกิจ เกษตรกร ผู้ใช้แรงงาน ผู้สูงอายุ ชุมชนแออัด ชาวไทยในต่างประเทศ และคนพิการ ให้ได้รับข่าวสารข้อมูล และความรู้อันเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และทันต่อการเปลี่ยนแปลงของระบบเศรษฐกิจ เทคโนโลยี และสังคม

5. นโยบายด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา มุ่งเน้นการจัดการศึกษาโดยใช้เทคโนโลยีทางการศึกษา หรือการจัดการศึกษานอกโรงเรียน การส่งเสริมการเรียนตามอัธยาศัย และการ

สนับสนุนการศึกษาในระบบโรงเรียน ในรูปของรายการโทรทัศน์ และวิทยุเพื่อการศึกษา ทั้งในระบบและนอกระบบโรงเรียน โดยเน้นการจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมและโสตทัศนศึกษา เพื่อเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพทางการศึกษา และให้บริการแก่กลุ่มเป้าหมายอย่างทั่วถึง อันเป็นการกระจายความเสมอภาคทางการศึกษาให้แก่ประชาชนได้อย่างกว้างขวาง โดยเฉพาะในพื้นที่ห่างไกล และทุรกันดาร ตลอดจนพื้นที่ชายแดน

6. นโยบายด้านวิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษา มุ่งจัดการศึกษาอบรม เพื่อส่งเสริมความรู้ความเข้าใจทางวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี โดยจัดตั้งศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาแห่งชาติ และพัฒนาให้มีศูนย์วิทยาศาสตร์เพื่อการศึกษาทุกจังหวัด เพื่อส่งเสริมและสนับสนุนการเรียนการสอนด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ เทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม ทั้งการศึกษาระบบและนอกระบบโรงเรียน ตลอดจนให้ความรู้แก่ประชาชน เพื่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต และมีพื้นฐานต่อการพัฒนาประเทศไปสู่อุตสาหกรรมใหม่

7. นโยบายด้านการพัฒนาคุณภาพการศึกษานอกโรงเรียน ได้แก่การปรับปรุงระบบการบริหารการศึกษานอกโรงเรียนให้มีการกระจายอำนาจทางการบริหาร และการจัดการจากส่วนกลางไปสู่ส่วนภูมิภาค การจัดระบบเครือข่ายการดำเนินงานการศึกษานอกโรงเรียนให้กระจายไปสู่ระดับชุมชน ทั้งภาครัฐและเอกชน การพัฒนาการเรียนการสอนให้เป็นไปตามระบบการศึกษานอกโรงเรียน และการพัฒนาบุคลากรของกรมการศึกษานอกโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพ และมีสมรรถนะสูงขึ้นในการจัดการเรียนการสอน การดำเนินงานในรูปของโครงการ และการประสานงาน ตลอดจนการบริหารงบประมาณ และการพัฒนาบุคลากรจากหน่วยงานอื่น ทั้งภาครัฐและเอกชน ให้สามารถเป็นเครือข่ายในการจัดการศึกษานอกโรงเรียนให้แก่สังคมได้

การจัดการศึกษาทางไกล

จากเอกสารข้อเขียนต่าง ๆ ได้มีผู้ให้ความหมายของการศึกษาทางไกลไว้แตกต่างกันดังนี้

ชัยยงค์ พรหมวงศ์ (2527 : 1) ให้คำอธิบายว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การศึกษาระบบเปิด ที่เปิดโอกาสและขยายโอกาสให้ผู้เรียนโดยไม่จำกัดเพศ วัย อาชีพ หรือคุณวุฒิ ได้ศึกษาค้นคว้าความรู้โดยไม่ต้องเข้าเรียนในห้องเรียนปกติ แต่มีระบบให้ผู้เรียนที่อยู่ต่างถิ่นต่างที่สามารถศึกษาได้ด้วยตนเอง

วิจิตร ศรีสะอ้าน (2529 : 4) กล่าวว่า การศึกษาทางไกล ถือว่าเป็นการศึกษาขยายวงกว้าง โดยมุ่งขยายโอกาสให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นธรรม ลดภาวะความจำกัด ทั้งด้านกระบวนการ โครงสร้าง และสิ่งแวดล้อมด้านการเรียน

วิจิตร รักดีรัตน์ (2530 : 46) กล่าวว่า การศึกษาทางไกล มาจากคำว่า Distance Education คือการศึกษาที่มีระยะทางระหว่างผู้เรียนกับผู้สอน โดยผู้เรียนและผู้สอนอยู่คนละที่ าม่ว่าใกล้หรือไกล

เชียรศรี วิวิธสิริ (2530 : 30) กล่าวว่า การศึกษาทางไกล หมายถึง การเรียนการสอนที่ผู้เรียน เรียนด้วยตนเองอย่างอิสระ และทำกิจกรรมโดยอาศัยสื่อทางไกลแบบต่าง ๆ

สุวัฒน์ วัฒนวงศ์ (2533 : 117-118) กล่าวว่า การเรียนการสอนทางไกลจะใช้วิธีการสอนหลากหลาย ซึ่งจะทําให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกเป็นอิสระมากขึ้น (More Independent) ผู้เรียนสามารถเรียนได้ด้วยความสะดวกสบายในช่วงเวลาที่มีเวลาว่าง เป็นไปตามความสะดวกของผู้เรียน เป็นการเรียนตามความสามารถตนเอง ดังนั้น การเรียนการสอนจึงเป็นการช่วยให้ผู้เรียนมีอิสระภาพเต็มที่ในการเรียน สำหรับเอกสารและวัสดุที่ใช้ในการเรียนการสอนนั้น ควรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนมีการสอนทบทวนให้แก่ผู้เรียนทางไกล มีการเตรียมความพร้อมให้กับนักศึกษาผู้ใหญ่ และการช่วยเหลือนักศึกษาเมื่อเกิดปัญหาการเรียน ดังนั้น การพบระหว่างนักศึกษากับผู้สอนจึงเป็นสิ่งสำคัญและมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะช่วยให้การศึกษาทางไกลประสบความสำเร็จด้วยดี

โฮล์มเบิร์ก (Holmberg.1981:38-39) ได้ให้หลักการจัดการศึกษาทางไกลไว้ดังนี้

1. เป็นการศึกษาเป็นรายบุคคล แต่อาจจะมีการเรียนเป็นกลุ่มในลักษณะที่เป็น การพบปะกันระหว่างผู้สอนกับผู้เรียนบ้างเป็นบางครั้ง
2. เป็นการวางแผนและจัดกระบวนการเรียนการสอนไว้อย่างดี โดยมีการสร้าง และจัดเตรียมสื่อการเรียนการสอนและระบบการสอนไว้ล่วงหน้า
3. ใช้สื่อต่าง ๆ เพื่อการถ่ายทอดความรู้จากผู้สอนไปสู่ผู้เรียน ทําให้การเรียนการสอนสามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้อย่างกว้างขวาง

การศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาวิธีเรียนทางไกล

กิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดบริการแก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบโรงเรียน ในปัจจุบัน อาจแบ่งเป็น 3 ประเภทใหญ่ ๆ คือ

1. การให้ความรู้พื้นฐาน เป็นกิจกรรมการศึกษานอกโรงเรียนที่จัดขึ้นเพื่อมุ่งให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้ที่เป็นพื้นฐานจำเป็นแก่การดำรงชีวิตประจำวัน สามารถปรับตัวเข้ากับสิ่งแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงได้ กิจกรรมประเภทนี้ครอบคลุมตั้งแต่การสอนอ่าน-เขียน สำหรับผู้ที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ไปจนถึงการให้ความรู้เทียบเท่าระดับชั้นต่าง ๆ เช่น การให้ความรู้วิชาสามัญ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย

2. การให้บริการข่าวสารข้อมูล เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้ความรู้ทั่วไป ให้ข่าวสารข้อมูลต่าง ๆ เพื่อให้กลุ่มเป้าหมายมีความรู้ ได้รับข่าวสารทันต่อเหตุการณ์ปัจจุบัน กิจกรรมในกลุ่มนี้ ได้แก่ การให้ข่าวสารข้อมูลโดยจัดทำในรูปหนังสือพิมพ์ภาพนิ่ง หอกระจายข่าว การจัดที่อ่านหนังสือประจำหมู่บ้าน การจัดทำแผ่นพับใบปลิว เป็นต้น

3. การเพิ่มพูนความรู้ และทักษะอาชีพ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเพื่อให้กลุ่มเป้าหมายได้รับความรู้ และฝึกทักษะทางด้านอาชีพ เพื่อจะนำความรู้มาใช้ในการพัฒนาอาชีพที่ประกอบอยู่ในปัจจุบัน หรือพัฒนาอาชีพใหม่อันเป็นการเพิ่มพูนรายได้ หรือยึดเป็นอาชีพที่แท้จริงต่อไป กิจกรรมในกลุ่มนี้ ประกอบด้วย การฝึกอบรมวิชาชีพระยะสั้น การฝึกอบรมวิชาชีพระยะยาว และกิจกรรมกลุ่มสนใจ

กิจกรรมการให้ความรู้พื้นฐานนั้นเป็นกิจกรรมที่สำคัญกิจกรรมหนึ่งของการศึกษานอกโรงเรียน ซึ่งแต่เดิมนั้นการศึกษานอกโรงเรียนจัดกิจกรรมให้ความรู้พื้นฐานในลักษณะต่าง ๆ ดังนี้

1. การศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรี เป็นบริการการศึกษาสำหรับผู้ที่ยังไม่จบระดับประถมศึกษาตอนต้น ให้มีโอกาสดำเนินความรู้ด้าน อ่าน เขียน คิดเลข และความรู้ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวัน เมื่อเรียนจบแล้วจะได้ประกาศนียบัตรประถมศึกษาตอนต้น

2. การศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ได้แก่ การจัดการศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญ ระดับ 3 เทียบเท่า ประถมศึกษาตอนปลาย ระดับ 4 เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนต้น และระดับ 5 เทียบเท่ามัธยมศึกษาตอนปลาย การศึกษาสายสามัญระดับต่าง ๆ นี้ จะจัดสอนในตอนเย็นหรือค่ำ ตามโรงเรียนมัธยมศึกษาประจำจังหวัดหรือประจำอำเภอ ผู้เรียนจะใช้เวลาเรียนประมาณ 1 ปี ครึ่ง ถึง 2 ปี เมื่อจบในแต่ละระดับจะได้รับประกาศนียบัตรเทียบเท่าระดับชั้นนั้น ๆ

3. การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก เป็นการเรียนที่ผู้เรียนทำการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง และมาเข้าร่วมกิจกรรมตามที่กรมการศึกษานอกโรงเรียนนัดหมายเป็นครั้งคราว และเมื่อถึงเวลาเปิดสอบผู้เรียนสามารถมาสอบเพื่อเทียบความรู้ เมื่อสอบผ่านก็ได้ประกาศนียบัตร ระดับชั้นนั้น มีทั้งระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษา

4. การศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุและไปรษณีย์ (วปณ.) อาจเรียกได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้น ของการศึกษาทางไกลเป็นครั้งแรกของกรมการศึกษานอกโรงเรียน เริ่มขึ้นเมื่อปีการศึกษา 2516 ผู้เรียนเรียนจากคู่มือเรียน ฟังบทเรียนที่ออกอากาศทางวิทยุ และมาพบกลุ่มเพื่อทำกิจกรรมที่กำหนด ถ้าผู้เรียนมีปัญหาอาจซักถามครูประจำกลุ่ม หรือเขียนจดหมายมายังศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด

ต่อมา ภายหลังกกรมการศึกษานอกโรงเรียนได้มีแนวคิดในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการ ศึกษาสายสามัญในระดับชั้นให้เป็นแนวทางเดียวกัน ดังนั้น ในปีการศึกษา 2530 ได้มีการปรับปรุง หลักสูตรการศึกษาสายสามัญ ทั้งระดับประถมศึกษา มัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 1-2) หลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา ตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ประกาศใช้ในปีการศึกษา 2530 และหลักสูตรการศึกษานอก โรงเรียนระดับประถมศึกษา ได้ประกาศใช้ในปีการศึกษา 2533 ซึ่งนักศึกษาตามหลักสูตรใหม่ สามารถลงทะเบียนเรียนได้ 3 วิธี คือ วิธีเรียนในโรงเรียน วิธีเรียนทางไกล และวิธีเรียนด้วย ตนเอง หลักสูตรดังกล่าวเปิดโอกาสให้ผู้เรียนสามารถเลือกเรียนได้ทั้ง 3 วิธี และเปิดโอกาสให้มีการเทียบโอนผลการเรียนวิชาสามัญ ระหว่างการศึกษาในระบบโรงเรียน และการศึกษานอกระบบ โรงเรียนได้ด้วย นอกจากนี้ยังเปิดให้มีการเทียบโอนวิชาชีพที่ผู้เรียนเรียนจบมาจากสถานศึกษาหรือ สถานประกอบการที่กระทรวงศึกษาธิการรับรอง ตลอดจนอาชีพที่ผู้เรียนประกอบกิจการอยู่มาเทียบ โอนผลการเรียนในหลักสูตรที่ประกาศใช้ใหม่นี้ได้

จากการปรับหลักสูตรดังกล่าว ทำให้ประชาชนซึ่งอยู่นอกระบบโรงเรียนได้มีโอกาสศึกษา หาความรู้ได้เต็มตามศักยภาพของแต่ละบุคคล

หลักการในการจัดการศึกษาทางไกล

การจัดการศึกษาทางไกล มีหลักในการจัดดังนี้ (ศูนย์เทคโนโลยีทางการศึกษา.

2533 : 6)

1. เป็นการเรียนโดยใช้สื่อประสม ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ รายการวิทยุ และการจัดกลุ่มผู้เรียน

2. เป็นการเรียนระบบเปิด คือ ผู้เรียนสามารถลงทะเบียนเรียนได้อย่างทั่วถึง เปิดโอกาสให้ผู้เรียนเรียนได้ทุกสถานที่ ทุกเวลา ตามความสามารถ ความสะดวกของผู้เรียน และส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้โดยไม่มีข้อจำกัด

3. เป็นการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นการพึ่งตนเอง คือให้ผู้เรียนวางแผนการเรียนด้วยตนเอง โดยอาศัยสื่อประสม

วัตถุประสงค์

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญแบบทางไกลของกรมการศึกษานอกโรงเรียน มีวัตถุประสงค์ ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533:5-6)

1. เพื่อเปิดโอกาสทางการศึกษาให้แก่ประชาชนผู้ที่พลาดหรือขาดโอกาสทางการศึกษา ได้เพิ่มพูนความรู้ ทักษะ และเจตคติที่ถูกต้อง ซึ่งจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิต
2. เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ประชาชนเป็นพลเมืองดี มีความสามัคคีในชาติ เกิดความเลื่อมใสในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข
3. เพื่อให้ประชาชนได้รับความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร ที่เป็นประโยชน์ต่อการดำรงชีวิต

หลักสูตร

ในการจัดการเรียนการสอนการศึกษานอกโรงเรียนแบบทางไกลในปัจจุบันนี้ กรมการศึกษานอกโรงเรียนได้ดำเนินการตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2530 ดังรายละเอียดต่อไปนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 65-67)

1. หมวดวิชาบังคับ 4 หมวดวิชา คือภาษาไทย (7 นก.) ส่งเสริมคุณภาพชีวิต (13 นก.) คณิตศาสตร์ (3 นก.) และวิชาชีพ (3 นก.)
2. หมวดวิชาเลือก 3 หมวดวิชา โดยเลือกจากวิชาดังต่อไปนี้ คือ ภาษาไทย 1 ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 1 ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 2 ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 3 ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 4 ส่งเสริมคุณภาพชีวิต 5 คณิตศาสตร์ 1 คณิตศาสตร์ 2 วิทยาศาสตร์ 1 วิทยาศาสตร์ 2 ภาษาอังกฤษ 1 ภาษาอังกฤษ 2 และวิชาชีพ ทุกหมวดวิชามีหน่วยการเรียนรู้ 9 หน่วยกิตเท่ากัน

เกณฑ์การจบหลักสูตร ผู้เรียนต้องเรียนหมวดวิชาบังคับ 4 หมวดวิชา และหมวดวิชาเลือก 3 หมวดวิชา รวม 7 หมวดวิชา

สื่อการเรียน

การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา ทั้งระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย ได้ใช้สื่อ 3 ประเภท คือ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 8)

1. สื่อหลัก ได้แก่ สิ่งพิมพ์ ชุดการเรียน เอกสารทางวิชาการประกอบการเรียน เป็นคู่มือการเรียนที่นักศึกษาจะต้องศึกษาควบคู่ไปกับการฟังรายการวิทยุหรือโทรทัศน์ด้วย
2. สื่อเสริม ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ เทปคาสเซต เป็นสื่อที่ส่งข่าวสารได้รวดเร็วครอบคลุมพื้นที่ เนื้อหาที่น่าสนใจเสนอเป็นเรื่องราวเกี่ยวกับสภาพที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งสอดคล้องความรู้ทางวิชาการ เป็นการให้ข้อคิดเห็นและตั้งประเด็นคำถาม เพื่อกระตุ้นให้ผู้เรียนอยากศึกษาค้นคว้าต่อไป ส่วนรายการวิทยุ นักศึกษาจะต้องฟังรายการวิทยุควบคู่ไปกับการศึกษาคู่มือ เรียนตามวันเวลาที่กำหนด ซึ่งรายการวิทยุจะออกอากาศโดยสถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย เครือข่าย 2 เพื่อการศึกษา ซึ่งมีสถานีเครือข่ายสามารถรับฟังได้ทั่วประเทศ และนักศึกษาจะได้รับตารางออกอากาศทางวิทยุในวันทีลงทะเบียนเรียน
3. สื่อบุคคล ได้แก่ กิจกรรมการพบกลุ่ม กิจกรรมพบกลุ่มถือว่าเป็นสื่อที่สำคัญอย่างยิ่ง เพราะกิจกรรมพบกลุ่มเป็นการเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้พบปะคุ้นเคยกัน แลกเปลี่ยนความคิด แก้ปัญหาเกี่ยวกับการเรียน โดยใช้กระบวนการคิด การตัดสินใจ แก้ปัญหา หรือติดตามปัญหา ข้อเสนอแนะในบทเรียนจากครูประจำกลุ่ม ตลอดจนการทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาตนเองและสังคมร่วมกัน ครูประจำกลุ่มและเพื่อนนักศึกษาด้วยกัน

วิธีการเรียนการสอนแบบทางไกล

การจัดการเรียนการสอนทางไกลมีวิธีการดังนี้

1. การศึกษาคู่มือเรียน ทำแบบฝึกหัด และฟังรายการวิทยุ
 - 1) ประชาชนผู้มีความสนใจสามารถสมัครเรียนได้ที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนทุกจังหวัดทั่วประเทศ และเมื่อลงทะเบียนเรียนแล้วผู้สมัครเรียนจะมีสภาพเป็นนักศึกษา ในวันสมัครและลงทะเบียนเรียนนักศึกษาจะได้รับคู่มือเรียน ตำรา แบบฝึกหัด ตารางออกอากาศ เทปวิทยุ และเอกสารอื่น ๆ ที่จำเป็น
 - 2) นักศึกษาจะศึกษาคู่มือเรียน ตำรา ทำแบบฝึกหัด ฟังรายการวิทยุควบคู่ไปกับคู่มือเรียนด้วยตนเอง

3) นักศึกษาจะต้องสรุปประเด็นปัญหาหรือข้อสงสัยต่าง ๆ จากการอ่านคู่มือเรียน ตำรา หรือจากการทำแบบฝึกหัด แล้วนำมาถามครูประจำกลุ่มในวันพบกลุ่ม ซึ่งวันและสถานที่ที่ จะพบกลุ่มจะเป็นไปตามที่ครูประจำกลุ่มกำหนด

2. การพบกลุ่ม กิจกรรมการพบกลุ่มของนักศึกษาที่เรียนแบบทางไกล นับเป็นกิจกรรม ที่มีความสำคัญอย่างยิ่งที่นักศึกษาจะต้องปฏิบัติ ลักษณะของการพบกลุ่มอาจจะดำเนินการในลักษณะใด ลักษณะหนึ่ง ดังนี้

- 1) การพบกลุ่มสัปดาห์ละ 1 ครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมง
- 2) การพบกลุ่มรายปักษ์ ๆ ละ 2 ครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง
- 3) การพบกลุ่มเดือนละครั้ง ๆ ละ 2 วัน ๆ ละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง

ในการพบกลุ่มแต่ละครั้งครูประจำกลุ่มจะใช้เวลาประมาณร้อยละ 30 เพื่อทบทวนวิชา ตอบปัญหา หรือข้อสงสัยของนักศึกษาที่พบจากการศึกษาคู่มือเรียน ตำราหรือทำแบบฝึกหัด หรือ ฟังรายการวิทยุ และเวลาอีกประมาณร้อยละ 70 จะใช้สำหรับปฏิบัติกิจกรรม เพื่อฝึกกระบวนการ คิดแก้ปัญหา ปฏิบัติจริยธรรม และคุณธรรม ตลอดจนกิจกรรมเพื่อการพัฒนาสังคม

3. การตัดสินผลการเรียนและการจบหลักสูตร หลักเกณฑ์ในการตัดสินผลการเรียนและ การจบหลักสูตรกำหนดไว้ดังนี้

- 1) พิจารณาดัดสันผลการเรียนเป็นรายวิชา
- 2) ในแต่ละหมวดวิชาที่กำหนดให้มีคะแนนเก็บระหว่างภาคเรียน 50 คะแนน และ คะแนนสอบปลายภาคเรียน 50 คะแนน รวมคะแนนทั้ง 2 ส่วน จะต้องได้ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50 จึงจะถือว่าสอบผ่านในวิชานั้น ๆ
- 3) นักศึกษาจะต้องมีเวลาพบกลุ่มไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 ของเวลาการพบกลุ่มทั้งหมด ในแต่ละภาคเรียน จึงจะมีสิทธิ์เข้าสอบปลายภาคเรียน หรือถ้ามีเวลาไม่ถึงร้อยละ 75 ให้อยู่ใน ดุลยพินิจของหัวหน้าสถานศึกษา
- 4) นักศึกษาจะต้องใช้เวลาศึกษาอย่างน้อยระดับการศึกษาละ 2 ปี หรือ 4 ภาคเรียน ยกเว้นในกรณีที่มีการเทียบโอนวิชาชีพ (วิชาเลือก) วิชาสามัญ
- 5) ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะต้องสอบได้ 4 หมวดวิชาบังคับ (26 หน่วยการเรียนรู้) และหมวดวิชาเลือกอย่างน้อย 3 หมวดวิชา (อย่างน้อย 27 หน่วยการเรียนรู้) และในระดับมัธยม ศึกษาตอนปลาย นักศึกษาจะต้องสอบได้ 5 หมวดวิชาบังคับ (36 หน่วยการเรียนรู้) และหมวด วิชาเลือกอย่างน้อย 3 หมวดวิชา (39 หน่วยการเรียนรู้)

เกณฑ์การจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม

นักศึกษาตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ ต้องผ่านกิจกรรมการพบกลุ่ม และต้องเป็นไปตามเกณฑ์แต่ละระดับการศึกษาดังนี้

1. ระดับประถมศึกษา ให้เป็นไปตามเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียน ระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2531 จะต้องพบกลุ่มเพื่อศึกษาภาคทฤษฎี 20 ชั่วโมง และปฏิบัติกิจกรรมพบกลุ่ม 20 ชั่วโมง

2. ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น จะต้องพบกลุ่มศึกษาภาคทฤษฎี 10 ชั่วโมง และปฏิบัติกิจกรรม ให้ครบ 42 หน่วยกิจกรรม

3. ระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จะต้องพบกลุ่มศึกษาภาคทฤษฎี 10 ชั่วโมง และปฏิบัติ ให้ครบ 48 หน่วยกิจกรรม

ข้อกำหนดในภาคปฏิบัติของกิจกรรมการพบกลุ่ม

นักศึกษาระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีเวลาพบกลุ่มภาคทฤษฎีก่อนลงมือปฏิบัติตามโครงการ ไม่น้อยกว่าร้อยละ 70 ของเวลาที่กำหนด จึงจะมีสิทธิ์ปฏิบัติตามโครงการ แต่ถ้ามีเวลาพบกลุ่มในภาคทฤษฎีไม่ถึงร้อยละ 70 แต่ถึงร้อยละ 50 หัวหน้าสถานศึกษาอาจใช้ดุลยพินิจให้ปฏิบัติตามโครงการได้ แต่ถ้าไม่อนุญาต นักศึกษาต้องยื่นคำร้องขอทำกิจกรรมการพบกลุ่มในภาคเรียนอื่นต่อไป

การกำหนดค่าหน่วยกิจกรรม

ให้พิจารณาตามเกณฑ์ ดังต่อไปนี้

1. ประโยชน์ที่ชุมชนจะได้รับ เป็นกิจกรรมที่คนส่วนใหญ่ในชุมชนได้รับประโยชน์ หรือบริการจากกิจกรรมที่จัดทำเป็นกิจกรรมที่ช่วยส่งเสริมมาตรฐาน หรือพัฒนาคุณภาพชีวิตทางด้าน เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การปกครอง ที่จัดทำแล้วตอบสนองนโยบายการพัฒนาประเทศ

2. มีส่วนร่วมของคนในชุมชน เป็นกิจกรรมที่จัดทำแล้วคนในชุมชนเห็นความสำคัญและให้ความสนับสนุนร่วมมือ ไม่ว่าจะเป็นด้านความคิดเห็น ด้านแรงงาน เครื่องมือ อุปกรณ์ ทุน ดำเนินการในการจัดกิจกรรม

3. ระดับความยากง่ายในการดำเนินงาน เป็นกิจกรรมที่ใช้ทุน ใช้กำลังและแรงงาน ในการทำมาก ต้องใช้ความคิดสูง ขั้นตอนการดำเนินงาน หรือกิจกรรมซับซ้อน

4. การใช้กระบวนการกลุ่ม เป็นกิจกรรมที่ทำให้เกิดความร่วมมือในการทำงานร่วมกัน มีส่วนร่วมในการช่วยคิด การประสานงาน การแบ่งงาน และความรับผิดชอบ

5. ระยะเวลาในการปฏิบัติงาน เป็นกิจกรรมที่มีระยะเวลาทำงานเหมาะสมกับโครงการ ที่ทำกิจกรรมเสร็จทันเวลาที่กำหนดไว้

6. ปัจจัยที่เกี่ยวกับการจัดกิจกรรม เช่น บุคลากร วัสดุอุปกรณ์ และการใช้ทรัพยากรที่มี อยู่ในชุมชนเป็นไปอย่างประหยัด และการนำมาประยุกต์ใช้ได้อย่างเหมาะสม

7. ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ในการจัดกิจกรรมเพื่อให้เกิดการพัฒนาชุมชน และสามารถ ทำให้ชุมชนเกิดการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

การติดตามและประเมินผลโครงการ

เป็นการให้คำแนะนำ ปรึกษา และติดตามผลการดำเนินงานตามโครงการที่กลุ่มนักศึกษา ได้เสนอไว้ โดยอาจแบ่งการนิเทศติดตามผลออกเป็น 3 ระยะด้วยกัน คือ

1. เริ่มปฏิบัติโครงการ
2. ระหว่างดำเนินโครงการ
3. เสร็จสิ้นโครงการ

การติดตามและประเมินผลโครงการที่กลุ่มนักศึกษาเสนออาจทำได้หลายวิธี เช่น

1. คณะกรรมการฯ ออกไปติดตามประเมินผลโดยตรง
2. คณะกรรมการฯ ติดตามประเมินผลจากแบบรายงานความก้าวหน้าของโครงการที่กลุ่ม

นักศึกษาทำรายงานเสนอ

3. คณะกรรมการฯ ติดตามประเมินผลจากองค์กรท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง และอยู่ใกล้ชิดกับโครงการที่กลุ่มนักศึกษาทำ

การประเมินผลสำเร็จของโครงการ

การประเมินผลความสำเร็จของโครงการที่นักศึกษาได้ปฏิบัติเสร็จสิ้นแล้วนั้นให้พิจารณาว่า

1. โครงการสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ในโครงการหรือไม่
2. ผลงานที่สำเร็จเป็นไปตามรายละเอียดการประเมินผลการปฏิบัติโครงการหรือไม่

บทบาทของผู้เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม

1. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมการพบกลุ่ม
2. ครูผู้สอน ครูประจำกลุ่ม อาจารย์ประจำกลุ่ม และนักศึกษา

ครูประจำกลุ่ม

ครูประจำกลุ่ม เป็นบุคลากรที่จัดจ้างโดยกรมการศึกษานอกโรงเรียน ด้วยเงินงบประมาณ เป็นรายปี โดยมีศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัดเป็นผู้สรรหาและแต่งตั้งในนามผู้ว่าราชการจังหวัด ครูประจำกลุ่มมีหน้าที่ดังนี้ (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2533 : 50)

1. ประชาสัมพันธ์การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญศึกษา
2. จัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมการพบกลุ่ม
3. ให้ความปรึกษา แนะนำ และช่วยเหลือนักศึกษาเกี่ยวกับการเรียน
4. ตรวจสอบแบบฝึกหัด ข้อทดสอบ และจัดทำคะแนนระหว่างภาคเรียน
5. จัดบริการนักศึกษาในด้านเอกสาร อุปกรณ์การเรียนการสอน
6. ทำหน้าที่ธุรการ เช่น แนะนำและตรวจสอบการลงทะเบียนเรียน ตารางการพบกลุ่ม

ทะเบียนเวลาเรียน และการประเมินผลการเรียน

7. ติดต่อประสานงานเพื่อขอความสนับสนุนเกี่ยวกับการเรียนการสอน
8. รายงานผลการปฏิบัติงานให้ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร ภายในวันที่ 5 ของทุกเดือน
9. หน้าที่อื่นใดที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียน หรือศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนกรุงเทพมหานคร มอบหมาย

คุณสมบัติของครูประจำกลุ่ม

1. ครูประจำกลุ่มระดับประถมศึกษา ต้องมีพื้นฐานความรู้จบมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่าเป็นอย่างต่ำ
2. ครูประจำกลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ต้องมีพื้นฐานความรู้จบอนุปริญญาหรือเทียบเท่าเป็นอย่างต่ำ
3. ครูประจำกลุ่มระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย ต้องมีพื้นฐานความรู้จบปริญญาตรีเป็นอย่างต่ำ

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับอำเภอชายแดนจังหวัดสระแก้ว

อำเภอชายแดน จังหวัดสระแก้ว เป็นอำเภอทางด้านตะวันออกสุดของประเทศไทย มีอาณาเขตติดกับประเทศสาธารณรัฐกัมพูชาประชาธิปไตย อยู่ห่างจากจังหวัดสระแก้ว ด้านอำเภอรัฐประเทศ ประมาณ 50 กม. ทิศเหนือ ติดกับจังหวัดบุรีรัมย์ ทิศตะวันออก ติดกับ

สาธารณรัฐกัมพูชาประชาธิปไตย ทิศตะวันตกติดกับ อาเภอวัฒนานครและอาเภอลำน้ำเข็น และ ทิศใต้ ติดกับ จังหวัดจันทบุรี

เนื่องจากสภาพพื้นที่ของอาเภอชายแดน มีอาณาเขตใกล้กับภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ลักษณะภูมิอากาศ จึงคล้ายคลึงกันมาก โดยปกติแล้ว มี 3 ฤดู ดังนี้ ฤดูฝนจะเริ่มตั้งแต่เดือน พฤษภาคม จนถึงกลางเดือนตุลาคม ฤดูหนาวจะเริ่มประมาณกลางเดือนพฤศจิกายน จนถึงเดือน กุมภาพันธ์ และฤดูร้อน จะเริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ จนถึงกลางเดือนพฤษภาคม

จังหวัดสระแก้ว มีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 497,115 คน แยกเป็นเพศชาย 251,345 คน (50.56%) และเพศหญิง 245,770 คน (49.44 %)

ประชาชนที่อยู่ในวัยแรงงานมี 267,090 คน คิดเป็น 53.72 % ของประชากรทั้งหมด เป็นผู้มีงานทำ 257,208 คน (96.30%) และว่างงาน 9,882 คน (3.70%)

สภาพการดำรงชีวิตของประชาชนในเขตอาเภอชายแดน จังหวัดสระแก้วนั้น ประชากร ส่วนใหญ่มิอาชีพการเกษตร โดยการทำนา ทำไร่ ทำสวน รับจ้างและค้าขาย ซึ่งมีการค้าขาย บริเวณชายแดนกับประเทศกัมพูชา โดยเป็นจุดผ่อนปรนที่บ้านคลองลึก อาเภออรัญประเทศ ส่วนการ ตั้งบ้านเรือน อยู่กันอย่างกระจัดกระจาย ศาสนาที่ประชาชนนับถือส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ และมี บางส่วนที่นับถือศาสนาคริสต์ ศาสนาอิสลาม ภาษาที่ใช้เป็นภาษาถิ่นทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ นอกจากนั้นยังมีการใช้ภาษาเขมร ภาษาจีน และภาษาญวนอยู่บ้าง ด้านขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรม คล้ายทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และมีบางอย่างที่รับอิทธิพลมาจากเขมร

สภาพปัญหาที่พบในเขตอาเภอชายแดน จังหวัดสระแก้ว คือปัญหาผู้อพยพที่ข้ามมาจาก ประเทศกัมพูชา ทางด้านอาเภอตาพระยา อาเภออรัญประเทศ ซึ่งประชากรเหล่านี้จะหลบหนี เข้ามารับจ้างแรงงานทั่วไป ในเขตอาเภอชายแดน และเลยเข้ามาถึงกรุงเทพมหานคร ซึ่งมี บางส่วนที่อยู่ด้านตลาดคลองลึก ค้าขายด้านชายแดนกับคนไทย

ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือปัญหาลักขโมยรถยนต์ข้ามชายแดน ทำให้ประชาชนเดือดร้อนเป็นจำนวนมาก เพราะรถยนต์ถูกลักขโมยนำไปขายยังประเทศกัมพูชา และยังมีปัญหา การลักลอบนำของผิดกฎหมายเข้าประเทศ เช่น อาวุธสงคราม ไม้ และอัญมณีต่าง ๆ

นอกจากนี้การสู้รบระหว่างเขมรแดงกับฝ่ายรัฐบาล ซึ่งส่งผลกระทบต่อชายแดนไทยมากที่สุด เพราะผู้อพยพตามแนวชายแดนจะอพยพเข้ามาในประเทศไทย การสู้รบยังสร้างความเสียหายต่อชีวิต และทรัพย์สินของประเทศ ทำให้ราษฎรบาดเจ็บล้มตาย ไม่สามารถประกอบอาชีพได้

ความหมายของความพึงพอใจและทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

มอร์ส (Morse. 1958 : 27) ให้คำอธิบายคำว่า ความพึงพอใจ หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่สามารถลดความเครียดของบุคคลให้น้อยลง ถ้ามีความเครียดมากจะทำให้เกิดความไม่พึงพอใจในการทำกิจกรรม

กิลเมอร์ (Gilmer. 1971 : 254) อธิบายว่า ความพึงพอใจในการทำงาน หมายถึง ผลของทัศนคติต่าง ๆ ของบุคคล ที่มีต่อองค์ประกอบของงานและมีส่วนสัมพันธ์กับลักษณะงาน สภาพแวดล้อมในการทำงาน ซึ่งความพอใจนั้น ได้แก่ ความรู้สึกที่มีความสำเร็จในผลงาน รู้ว่าได้รับการยกย่อง และรู้สึกว่ามีโอกาสก้าวหน้าในการทำงาน

กู๊ด (Good. 1973 : 320) ให้ความหมายของความพึงพอใจว่า หมายถึง คุณภาพหรือระดับความพอใจ ซึ่งเป็นผลจากความสนใจต่าง ๆ และทัศนคติของบุคคลต่อกิจกรรม

จากความหมายต่าง ๆ ข้างต้น สรุปได้ว่า ความพึงพอใจเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอารมณ์ ความรู้สึก และทัศนคติของบุคคลอื่นเนื่องมาจากสิ่งเร้าและแรงจูงใจ ซึ่งจะปรากฏออกมาทางพฤติกรรมและเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ของบุคคลซึ่ง สเตรว์ส และเซเลส (Strauss and Sayless. 1960 : 119-121) ได้กล่าวว่า เมื่อบุคคลมีความพึงพอใจในกิจกรรมใด บุคคลจะปฏิบัติภารกิจนั้นให้บรรลุวัตถุประสงค์ขององค์การ

ในการจัดการเรียนการสอน การทำให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจในการเรียนจึงเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่ สมบูรณ์ พรหมภาพ และชัยโรจน์ ชัยอินคำ (2518 : 416) กล่าวว่า การที่บุคคลจะเรียนรู้ หรือมีพัฒนาการและความเจริญงอกงามนั้น บุคคลจะต้องอยู่ในสภาวะพึงพอใจ สุขใจ เป็นเบื้องต้น นั่นคือ บุคคลจะต้องได้รับการจูงใจทั้งในลักษณะนามธรรมและรูปธรรม ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บราวน์ และโฮลท์ซแมน (ประพัฒน์ จาปาไทย. 2524 : 4) อ้างอิงมาจาก Brown and Holtzman. 1955 : 75-84) สรุปไว้ว่า นักศึกษาที่สติปัญญาเท่ากัน ถ้ามีแรงจูงใจในการเรียนต่างกัน จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่างกัน ซึ่งตรงกับความคิดเห็นของ ฮิลล์ (เฟื่อนพันธ์ วกนท. 2514 : 2) อ้างอิงมาจาก Hill. n.d.) ที่ว่าการเรียนรู้จะเกิดขึ้นได้อย่างมีประสิทธิภาพที่สุดเมื่อผู้เรียนได้รับการจูงใจ

กล่าวโดยสรุป แรงจูงใจเป็นหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ เพราะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ และการสอนสูงมาก ดังนั้นในการจัดการสอนนักศึกษาทางไกล ผู้บริหารและผู้สอนจะต้องพยายาม สร้างสิ่งจูงใจให้เกิดขึ้น เพื่อให้ผู้เรียนเกิดความพึงพอใจ มีความสนใจ ต่อการเรียนการสอน ทั้งนี้เพราะว่าการเรียนการสอนทางไกลจะประสบความสำเร็จได้ก็เพราะผู้บริหารและผู้สอนให้ความสำคัญ รวมทั้งเป็นความพยายามของผู้เรียนด้วยนั่นเอง

ทฤษฎีพื้นฐานเกี่ยวกับแรงจูงใจ

แรงจูงใจ หรือการจูงใจ (Motivation) หมายถึง สภาวะที่อินทรีย์ถูกกระตุ้นหรือ ถูกผลักดันให้แสดงพฤติกรรม เพื่อไปยังจุดหมายปลายทางไว้ (สุณีย์ อีรดากร. 2525 : 85) แต่การจูงใจจะมีได้ต้องอาศัยสิ่งจูงใจเป็นเครื่องล่อ ดังที่ สมพงษ์ เกษมสิน (2517 : 108) กล่าวไว้ว่า การจูงใจ หมายถึง ความพยายามชักจูงให้ผู้อื่นแสดงออกหรือปฏิบัติตามสิ่งจูงใจ สำหรับสิ่งจูงใจเป็นเครื่องล่อหรือกระตุ้นเพื่อให้เกิดการจูงใจนั้น กู๊ด (Good. 1973 : 281) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึง วัตถุ หรือสภาวะใด ๆ ที่สามารถเร้าให้เกิดการจูงใจได้

นักจิตวิทยาแบ่งการจูงใจเกี่ยวกับการศึกษาออกเป็น 2 ประเภท ดังนี้ (สุณีย์ อีรดากร. 2525 : 88-89)

1. แรงจูงใจภายใน (Intrinsic Motivation) ได้แก่การจูงใจที่เกิดจากความ รู้สึกภายในของผู้เรียนเอง เช่น ความต้องการ ความสนใจ และทัศนคติที่ดีต่อวิชาที่เรียน ทำให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกกระตือรือร้น อยากรู้ อยากเห็น อยากเรียน เต็มใจและตั้งใจเรียน เพราะต้องการความรู้ มิใช่เรียนเพราะหวังผลอย่างอื่น

2. แรงจูงใจภายนอก (Extrinsic Motivation) ได้แก่การจูงใจที่เกิดจาก สิ่งแวดล้อมภายนอกมาชักจูงหรือกระตุ้นให้เกิดการจูงใจภายในขึ้น เป็นต้นว่า วิธีสอน บุคลิกภาพ ของผู้สอนและเทคนิคที่ครูใช้ในการสอน จะเป็นสิ่งจูงใจให้ผู้เรียนเกิดความรู้สึกอยากเรียน การ กระทำที่เกิดจากแรงจูงใจภายนอกไม่ได้เป็นการกระทำเพื่อความสำเร็จในสิ่งนั้นอย่างแท้จริง แต่เป็นการกระทำเพื่อสิ่งจูงใจอย่างอื่น เช่น การเรียนที่หวังคะแนนนอกเหนือไปจากการได้รับความรู้

การศึกษาเป็นกระบวนการที่ทำให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมเปลี่ยนแปลงไปในทางที่พึงประสงค์ การจูงใจภายในจึงเป็นลักษณะการจูงใจที่ดี และมีอิทธิพลที่สุดต่อกระบวนการเรียนรู้ ดังนั้นจึงควร ส่งเสริมให้เกิดแรงจูงใจภายในขึ้น โดยใช้การจูงใจภายนอกยั่วยุให้ผู้เรียนเกิดความสนใจ เช่น

ใช้หลักการให้รางวัลและลงโทษ การชมเชยและการตำหนิ การแข่งขันและการร่วมมือต่าง ๆ (สมบุรณ์ พรหมภาพ และชัยโรจน์ ชัยอินคา. 2518 : 417) แต่ในความเป็นจริง การจัดการศึกษาโดยทั่วไปมักพบว่า การสร้างแรงจูงใจเพื่อให้ผู้เรียนเกิดแรงจูงใจภายในขึ้นนั้นกระทำได้ยากมาก เพราะเหตุนี้ในการจัดการศึกษาจึงพบเสมอว่า ส่วนใหญ่จะสร้างแรงจูงใจภายนอกก่อน เพื่อก่อให้เกิดแรงจูงใจภายในขึ้นภายหลัง และในการสร้างแรงจูงใจ ไม่ว่าจะเป็นแรงจูงใจภายในหรือภายนอก จะต้องกระทำอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องตลอดเวลาจึงจะบังเกิดผลดี ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อร่างกายเกิดความต้องการจะทำให้เกิดแรงขับหรือแรงจูงใจที่เป็นตัวกระตุ้นหรือผลักดันให้ร่างกายแสดงพฤติกรรมเพื่อให้ได้สิ่งที่ต้องการพฤติกรรมที่กระทำจึงมีทิศทางหรือจุดมุ่งหมาย เมื่อร่างกายได้สิ่งที่ต้องการแล้วก็จะเกิดความพึงพอใจ แรงขับก็จะลดลง (ซูซีฟ อ่อนโคสูง. 2522 : 40) เพราะฉะนั้นในการเรียนการสอนผู้สอนจะต้องพยายามสร้างสิ่งจูงใจให้ผู้เรียนเกิดแรงขับหรือแรงจูงใจอย่างสม่ำเสมอ เพื่อให้ผู้เรียนจะได้สนใจติดตามบทเรียนอย่างต่อเนื่อง ทำให้เรียนรู้อย่างได้ผล

แต่เนื่องจากแรงจูงใจเกิดจากความต้องการ ผู้สอนจึงจำเป็นต้องทราบถึงความต้องการพื้นฐานของผู้เรียนว่าประกอบด้วยอะไรบ้าง เพื่อจะได้หาแนวทางสร้างสิ่งจูงใจตอบสนองได้อย่างเหมาะสม

ความต้องการพื้นฐานที่เป็นองค์ประกอบให้บุคคลเกิดความพึงพอใจ

มนุษย์ทุกคนล้วนมีความต้องการที่จะสนองความต้องการให้กับตนเองทั้งสิ้น แต่ความต้องการของมนุษย์นั้นมีมากมาย ซึ่งมาสโลว์ (Maslow. 1970 : 35-51) ได้จัดลำดับความต้องการของมนุษย์จากขั้นต่ำสุดไปสู่อันดับสูงสุดเป็น 5 ขั้น ดังนี้

1. ความต้องการทางด้านสรีรวิทยา (Physiological Needs) ได้แก่ ความต้องการอาหาร น้ำ และอากาศ ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับชีวิต ถ้ามนุษย์ไม่ได้รับการสนองตอบในขั้นนี้ก็จะไม่มีความต้องการในขั้นถัดไป

2. ความต้องการความปลอดภัย (Safety Needs) มนุษย์จะรู้สึกปลอดภัย เมื่อสิ่งเร้านั้นเป็นสิ่งที่รู้จักมักคุ้น และจะกลัวสิ่งที่แปลกไปจากเดิม

3. ความต้องการความรัก และความเป็นเจ้าของ (Love and Belonging Needs) คนทุกคนอยากได้รับความรักจากคนอื่น อยากเป็นเจ้าของ และในขณะเดียวกันอยากให้เป็นที่ยอมรับ

และเป็นของใครสักคน บุคคลจะรู้สึกเหงาและว้าเหว่ และขาดความรู้สึกว่าไม่มีใครรักหรือไม่รู้ว่าจะรักใครความต้องการชนิดนี้ คนที่ขาดมากยิ่งต้องการมากเพื่อชดเชย

4. ความต้องการเห็นตนเองมีคุณค่า (Esteem Needs) เป็นความต้องการยอมรับจากผู้อื่น และต้องการความภาคภูมิใจในตนเองด้วย แต่ถ้าความต้องการนี้ไม่ได้รับการตอบสนองจะก่อให้เกิดความรู้สึกต่ำต้อย ไร้ค่า อ่อนแอ หดหวั่น ไม่มีความหมายในสายตาผู้อื่น

5. ความต้องการที่จะทำความเข้าใจตนเอง (Needs for Self-Actualization) เป็นความต้องการที่จะเข้าใจตนเองตรงตามสภาพที่ตนเองเป็นอยู่จริง ยอมรับในส่วนที่เป็นจุดอ่อนและจุดบกพร่องของตนเอง ต้องการที่จะเป็นคนชนิดที่เราเป็นไปได้ดีที่สุด ซึ่งเป็นพื้นฐานในการเลือกอาชีพให้เหมาะสมกับความต้องการของตนเอง ทำให้มีความสุข และทำงานได้เต็มความสามารถ

การศึกษาถึงความต้องการพื้นฐานดังกล่าวของบุคคล นับว่าเป็นประโยชน์อย่างยิ่ง ทำให้เข้าใจเหตุผลในการแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ของบุคคล และช่วยเฝ้าหามองเห็นแนวทางที่จะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงความรู้สึก ความเข้าใจ และพฤติกรรมของบุคคลได้ในที่สุด

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

งานวิจัยในประเทศ

นิวัฒน์ กัลยฤทธิ์ (2522 : 47) ได้ศึกษาความต้องการและโอกาสศึกษาระดับอุดมศึกษา เขตการศึกษา 7 พบว่า สภาพของนักเรียนที่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาสัดส่วนของนักเรียนชายกับนักเรียนหญิงมีความต้องการศึกษาระดับอุดมศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ขวัญใจ เลอจันทร์ (2524 : 71) ได้ศึกษาการเลื่อนฐานะทางสังคมของประชากรไทยในชนบทพบว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดเกี่ยวกับการเลื่อนฐานะทางสังคม คือการศึกษา เมื่อพิจารณาความแตกต่างระหว่างอาชีพปัจจุบันของหัวหน้าครัวเรือนชาย ปรากฏว่า ผู้ที่มีการศึกษาระดับสูงมีโอกาสที่จะเคลื่อนที่ทางสังคม โดยมีอาชีพที่จัดระดับสูงกว่าอาชีพอาชีพบิดา ได้มากกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำ

นิพนธ์ คันธเสวี (2525 : 231) กล่าวว่า คุณภาพชีวิต หมายถึงสภาพความเป็นอยู่ของบุคคล ในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม ความคิดและจิตใจซึ่งรวมเอาทุกด้านของมนุษย์ไว้หมด ถ้าสภาพความเป็นอยู่ดังกล่าวนี้ของบุคคลไม่มี ไม่น่าพอใจแสดงว่าคุณภาพชีวิตต่ำ

กรองแก้ว เงินศรี (2527 : 48) ศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3 ทางวิทยุและไปรษณีย์ในเขตการศึกษา 10 พบว่า นักศึกษาที่มีเพศ อายุ อาชีพ ต่างกัน มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนไม่แตกต่างกัน แต่เมื่อเปรียบเทียบ นักศึกษาที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน นักศึกษาโสดมีคะแนนเฉลี่ยวิชาภาษาไทยสูงกว่ากลุ่มที่ สมรสแล้ว

พรพิมล เพ็ญอยู่ (2527 : 52) ได้ศึกษาผลการให้คำปรึกษาที่มีต่อการพัฒนาการสื่อสาร ระหว่างบุคคล ผลปรากฏว่า การให้คำปรึกษาแบบกลุ่มสามารถพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคล คือ สามารถพัฒนาให้บุคคลมีทักษะในการสื่อสาร ซึ่งประกอบด้วยมโนภาพแห่งตนที่เหมาะสม การมี ทักษะการฟัง การกล้าแสดงความรู้สึก ความคิดเห็น การควบคุมการแสดงออกทางอารมณ์ และ กล้าเปิดเผยตนเองได้

ประทุม ตรีวัย (2530 : 55) ศึกษาความอดทนในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนที่มี ภูมิหลังต่างกัน พบว่า นักเรียนชายและนักเรียนหญิงมีความอดทนในการศึกษาเล่าเรียนแตกต่างกัน อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

สมาใจ จุฑาภูมิกุล (2530 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรม การบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียนศึกษาสงเคราะห์ กองการพิเศษ กรมสามัญศึกษา พบว่า มีความพึงพอใจอยู่ในระดับปานกลาง 3 ด้าน คือ การบำรุงรักษาบุคลากร การให้พ้นจากงาน และ การพัฒนาบุคลากร และด้านการวางแผน ได้รับการพึงพอใจน้อยที่สุด และเปรียบเทียบคะแนน เฉลี่ยของความพึงพอใจ พบว่า ครูเพศหญิงมีความพึงพอใจมากกว่าครูชาย

อุษา เทียนทอง (2530) ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่ แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ในเขตภาคกลางพบว่า การจัดกิจกรรมการ พบกลุ่มของครูประจำกลุ่มนั้น ผู้เรียนต้องการให้ครูประจำกลุ่มสอนเน้นเฉพาะวิชาการเนื่องจาก ผู้เรียนอ่านคู่มือเรียนบางวิชาด้วยตนเองไม่เข้าใจ และครูประจำกลุ่มขาดทักษะในการจัด กิจกรรมกลุ่ม

อุบล ทศนโรวิท (2531 : 57) ได้ศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวัง เกี่ยวกับการพบกลุ่มของนักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับที่3-4 ทางวิทยุไปรษณีย์ ในเขตการ ศึกษาออกโรงเรียนภาคกลาง พบว่า นักศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับบทบาทของครูประจำกลุ่ม ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ระหว่างครูประจำกลุ่มและนักศึกษามีความสัมพันธ์ที่ดี

สูตรรัตน์ หลิวสกุล (2532) ได้ศึกษาความพึงพอใจในการปฏิบัติงานของครูช่วยราชการในส่วนกลาง สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ 10 ด้าน ตามแนวของเฮอร์ชเบิร์กเช่นกัน พบว่า ครูช่วยราชการ มีความพึงพอใจในการปฏิบัติงานด้านความสำเร็จในการปฏิบัติงานอยู่ในระดับมาก ส่วนความพึงพอใจในระดับปานกลาง ได้แก่ ด้านการได้รับการยอมรับนับถือ ด้านลักษณะของงาน ด้านความรับผิดชอบ ด้านความก้าวหน้าในตำแหน่งงาน ด้านนโยบายและการบริหาร ด้านการปกครองบังคับบัญชา ด้านความสัมพันธ์ระหว่างผู้ร่วมงานและผู้บังคับบัญชา ด้านสภาพการทำงาน และด้านผลประโยชน์

มณฑา ทศนประดับ (2533 : 86-89) ได้ศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียนการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้นประเภททางไกล พบว่า ปัจจัยที่ไม่ส่งผลต่อการเข้าเรียนหรือไม่เข้าเรียน ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพของผู้ปกครอง การมีผู้ช่วยในการประกอบอาชีพ รายได้ ภาษา สุขภาพ การเป็นสมาชิกกลุ่มทางสังคม ระยะไปยังที่พบกลุ่มระยะทางในการเดินทาง สภาพถนน ยานพาหนะที่ใช้ รอคอยในการใช้สิทธิของสื่อที่ใช้ และระยะเวลาในการใช้สื่อ

ทรงวุฒิ วัฒนเขจร (2533 : 61) ได้ศึกษาองค์ประกอบที่มุ่งใจในการมาเรียนของนักศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญ วิธีเรียนด้วยตนเอง โดยเปรียบเทียบองค์ประกอบที่มุ่งใจในการมาเรียน ด้านการมองเห็นความก้าวหน้าในอาชีพ จำแนกตามอาชีพ พบว่า นักศึกษาที่มีอาชีพรับจ้างกับอาชีพอื่น ๆ และค้าขายกับอาชีพอื่น ๆ มีระดับขององค์ประกอบที่มุ่งใจในการมาเรียนด้านการมองเห็นความก้าวหน้าในอาชีพ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บวร พุทธวณะ (2536 : 211) ศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียน เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรี พบว่า มีความต้องการด้านการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อเพิ่มพูนรายได้มากที่สุด

งานวิจัยในต่างประเทศ

เฮอร์เบิร์ต (Herbert. 1974 : 572-B) ได้ทำการสำรวจแนวความคิดรวบยอดของคำว่า "คุณภาพชีวิต" ผลปรากฏว่า บุคคลจะมีคุณภาพชีวิตสมบูรณ์จะต้องประกอบด้วยปัจจัย 4 ประการ คือ (1) การตอบสนองความต้องการทางกายภาพ (2) มีการพัฒนาตนเองและการเจริญเติบโตของบุคคล (3) มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดในสังคมชุมชน และ (4) มีการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลในสังคมที่ตนเป็นสมาชิกอยู่

นอร์ลีน มาเรียน (Marion. 1977 : 1155-B) ได้ทำการศึกษาถึงความสัมพันธ์ระหว่าง รายได้ที่เป็นรูปธรรม เช่น เงินเดือน และเกียรตินิยมชื่อเสียง ของครอบครัวที่มีคุณภาพชีวิตโดยทำ การสัมภาษณ์ กลุ่มตัวอย่างประชากรที่อยู่ในเขตเดียวกัน ประเทศสหรัฐอเมริกา จำนวน 1,046 คน พบว่า การมีรายได้ที่เพียงพอของครอบครัวที่เป็นรูปธรรมและนามธรรม เป็นความจำเป็นอย่างยิ่ง สำหรับการมีคุณภาพชีวิต

บอร์ควิสต์ (Borquis. 1987 : 260A) ได้ศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจของผู้บริหาร โรงเรียนรัฐบาลที่ทูเบอร์แบน พบว่า แหล่งที่มาของความพึงพอใจจะเกี่ยวข้องกับลักษณะของงาน ความสำเร็จและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล โดยเฉพาะการได้รับการยอมรับเป็นที่มาของความ พึงพอใจมากที่สุด และพบว่า แหล่งที่มาของความไม่พึงพอใจ เช่น ปริมาณงานการถูกบีบบังคับ นโยบายการบริหาร

Tough (อุ้นตา นพคุณ. 2527 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Tough. 1971 : 135) ได้นำแนวความคิดของฮูล (Houle) ไปศึกษาต่อที่สถาบันเพื่อการค้นคว้าทางการศึกษาออนตาริโอ มีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาว่า ทำไมผู้เรียนผู้ใหญ่จึงเข้ามาสู่โครงการ เขาเรียนรู้อะไรและเรียนรู้ ได้อย่างไร ทัก พบว่า ผู้ใหญ่เป็นจำนวนมากใช้เวลาประมาณ 100-800 ชั่วโมงต่อปี ในการศึกษา ด้วยตนเอง และประมาณร้อยละ 70 ของการเรียนรู้ทั้งหมดของผู้ใหญ่ จะเป็นการเรียนรู้ที่เกิด จากการทำตนเอง เป็นการเรียนแบบนอกระบบโรงเรียน ผู้เรียนส่วนใหญ่ไม่ได้เรียนเพื่อเครดิต หรือคุณวุฒิ แต่ส่วนมากจะเป็นการศึกษาเพื่อให้บรรลุความพึงพอใจพร้อมสมบูรณ์ของชีวิต

สรุปได้ว่า ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลนั้น เกี่ยวข้อง กับปัจจัยหลายประเภท เช่น เพศ อายุ วิธีเรียน ครูและสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และ กิจกรรมการพบกลุ่ม ซึ่งปัจจัยเหล่านี้จะมีความเกี่ยวข้องกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียน การสอนของนักศึกษาทางไกล สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน จังหวัด สระแก้วด้วย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้แก่ นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอชายแดน จังหวัดสระแก้ว ซึ่งมี 3 อำเภอ คือ อำเภออรัญประเทศ อำเภอตาพระยา และอำเภอคลองหาด ที่ลงทะเบียนเรียนในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 จำนวนรวมทั้งสิ้น 1,575 คน ดังรายละเอียดในตาราง 1

ตาราง 1 จำนวนประชากรแยกตามอำเภอ

ลำดับที่	อำเภอ	จำนวนประชากร	ร้อยละ
1.	อรัญประเทศ	1,225	77.78
2.	ตาพระยา	220	13.97
3.	คลองหาด	130	8.25
	รวม	1,575	100.00

กลุ่มตัวอย่าง

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง จะดำเนินการตามลำดับดังนี้

1. กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยคำนวณจากหลักสูตรการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของยามาเน่ (Yamane, 1969 : 287-288) ให้มีความคลาดเคลื่อนที่ระดับ .05 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 320 คน คิดเป็นร้อยละ 20.32 ของประชากร

2. ทำการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ด้วยวิธีการสุ่มแบบมีระบบ ใช้อัตราส่วน 1 : 5 จากจำนวน นักศึกษาทั้งหมดของแต่ละอำเภอ จะได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างดังแสดงในตาราง 2

ตาราง 2 จำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างแยกตามอำเภอ

อำเภอ	จำนวนนักศึกษาทั้งหมด	กลุ่มตัวอย่าง	
		จำนวน	ร้อยละ
อุตรดิตถ์	1,225	249	20.33
ตาพระยา	220	45	20.45
คลองหาด	130	26	20.00
รวม	1,575	320	20.32

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม มีรายละเอียดดังนี้

การสร้างเครื่องมือ

ได้ดำเนินการสร้างเครื่องมือ ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกล สายสามัญ โดยทางวิทยุไปรษณีย์ และวิธีเรียนแบบทางไกล ทั้งทางทฤษฎีและแนวคิด เพื่อกำหนด ขอบเขต และเนื้อหาของแบบสอบถามและเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม
2. ศึกษาจากบุคคลที่มีประสบการณ์ในการเรียนการสอนวิธีเรียนแบบทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ซึ่งได้แก่ หัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ เจ้าหน้าที่ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด ครูประจำกลุ่ม และนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น
3. ร่างแบบสอบถาม ให้ได้เนื้อหาครอบคลุมตามจุดมุ่งหมายที่ต้องการโดยให้ครอบคลุม จุดมุ่งหมาย 3 ด้าน คือด้านวิธีเรียน ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

4. นำแบบสอบถามฉบับร่าง เสนอประธานกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท และ กรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท เพื่อขอคำแนะนำเพิ่มเติม แก้ไข สำนวน ภาษาที่บกพร่อง ตัดคำซ้ำซ้อน และจัดหมวดหมู่ข้อความให้กระชับรัดกุมและเข้าใจง่าย

5. นำแบบสอบถามที่ผ่านการพิจารณาจากประธานและกรรมการที่ปรึกษาปริญญาโท และปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try-out) กับนักศึกษาทางไกลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คน

ลักษณะของเครื่องมือ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัย ได้สร้างขึ้น เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เขตอำเภอชายแดน ของจังหวัดสระแก้ว โดยเครื่องมือ แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพของผู้ตอบ ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ รายได้ต่อเดือน

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในเขตอำเภอชายแดนจากจังหวัดสระแก้ว โดยแบ่งความพึงพอใจออกเป็น 3 ด้าน คือด้านวิธีเรียน ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม เป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) มี 5 ระดับ และกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มีความพึงพอใจน้อยที่สุด	มีน้ำหนักเท่ากับ	1	คะแนน
มีความพึงพอใจน้อย	มีน้ำหนักเท่ากับ	2	คะแนน
มีความพึงพอใจปานกลาง	มีน้ำหนักเท่ากับ	3	คะแนน
มีความพึงพอใจมาก	มีน้ำหนักเท่ากับ	4	คะแนน
มีความพึงพอใจมากที่สุด	มีน้ำหนักเท่ากับ	5	คะแนน

ตอนที่ 3 แบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ให้มีความเที่ยงตรงและครอบคลุมเนื้อหาโดยการหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) นำนแบบสอบถามที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักศึกษาทางไกลที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง รวม 30 คน แล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ โดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha-Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach. 1970 : 161) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ 0.92

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยจะทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยมีขั้นตอนการปฏิบัติดังนี้

1. ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานงานกับหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน ทั้ง 3 อำเภอ คืออำเภออรุณประเทศ อำเภอตาพระยา และอำเภอคลองหาด เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง
2. ส่งแบบสอบถามให้นักศึกษาทางไกลที่ได้รับการคัดเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม แล้วผู้วิจัยนัดหมายขอรับแบบสอบถามกลับคืนภายหลัง ผู้วิจัยได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลในช่วงระหว่างวันที่ 15 - 30 กันยายน 2539

ในการศึกษาครั้งนี้ได้ส่งแบบสอบถามถึงนักศึกษาทางไกล จำนวนทั้งสิ้น 320 ฉบับ ได้รับกลับคืน จำนวน 320 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

สถิติและการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อเก็บข้อมูลเรียบร้อยแล้ว ได้ดำเนินการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 1 เป็นข้อมูลเกี่ยวกับสถานการณ์ของผู้ตอบนำมาวิเคราะห์แจกแจงความถี่ และนำเสนอเป็นคำร้อยละ
2. ข้อมูลจากแบบสอบถามตอนที่ 2 เป็นข้อมูลที่เป็นความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกล ทำการวิเคราะห์โดยใช้สถิติดังนี้

2.1 สถิติพื้นฐาน เช่น ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)
ของความคิดเห็นเป็นรายข้อ รายด้าน และเฉลี่ยรวมทุกด้าน

2.2 การทดสอบความแตกต่างระหว่างกลุ่ม ได้แก่ การวิเคราะห์ด้วย t-test
และ F-test แล้วแต่กรณี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอน ของนักศึกษา ทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน ของจังหวัดสระแก้ว ได้แบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

- ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง
- ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอน
- ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม
- ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างผู้ตอบแบบสอบถามของการวิจัยครั้งนี้เป็นนักศึกษาทางไกล สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน จังหวัดสระแก้ว มีจำนวน 320 คน ข้อมูลส่วนตัวนำเสนอในตาราง 3 ดังต่อไปนี้

ตาราง 3 ข้อมูลส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
จำนวนผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด	320	100.00
<u>เพศ</u>		
ชาย	194	60.60
หญิง	126	39.40
<u>อายุ</u>		
ต่ำกว่า 18 ปี	109	34.10
18 - 25 ปี	169	52.80
25 ปีขึ้นไป	42	13.10
<u>สถานภาพการสมรส</u>		
โสด	266	83.10
สมรส	54	16.90
<u>อาชีพ</u>		
การเกษตร	107	33.40
ค้าขาย	69	21.60
รับจ้าง	144	45.00

ตาราง 3 (ต่อ)

ข้อมูลส่วนตัว	จำนวน	ร้อยละ
<u>รายได้ต่อเดือน</u>		
ต่ำกว่า 3,000 บาท	199	62.20
3,000 - 5,000 บาท	89	27.80
5,000 บาทขึ้นไป	32	10.00

จากตาราง 3 มีนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม รวมทั้งสิ้น 320 คน ร้อยละ 39.40 เป็นหญิง และร้อยละ 60.60 เป็นชาย ด้านอายุ กลุ่มอายุระหว่าง 18-25 ปี มีมากที่สุด คือร้อยละ 52.80 รองลงมาคือกลุ่มอายุต่ำกว่า 18 ปีมีร้อยละ 34.10 และที่เหลือได้แก่กลุ่มอายุ 26 ปีขึ้นไปมีเพียงร้อยละ 13.10 ด้านสถานภาพการสมรส พบว่า ผู้ที่ยังเป็นโสดมีร้อยละ 83.10 ที่สมรสแล้วมีร้อยละ 16.90 ในด้านอาชีพ แยกออกเป็น 3 กลุ่ม เรียงตามลำดับจำนวน ดังนี้ รับจ้างมีร้อยละ 45.00 การเกษตรมีร้อยละ 33.40 และค้าขายมีร้อยละ 21.60 สำหรับรายได้ต่อเดือน แยกเป็น 3 ระดับ คือ กลุ่มที่มีรายได้ต่ำกว่า 3,000 บาทมีร้อยละ 62.20 กลุ่มที่มีรายได้ระหว่าง 3,000-5,000 บาทมีร้อยละ 27.80 และกลุ่มที่มีรายได้ตั้งแต่ 5,000 บาทขึ้นไป มีร้อยละ 10.00

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกล ที่ได้จากการตอบแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scales) โดยแบ่งความพึงพอใจออกเป็น 3 ด้าน แต่ละด้านมี 10 ข้อคำถาม รวมทั้งสิ้น 30 ข้อคำถามนั้น ได้นำเสนอโดยใช้ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ของคำถามเป็นรายชื่อรายด้าน และรวมทุกด้าน และเพื่อให้ชัดเจนยิ่งขึ้น จึงได้นำค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) แสดงเป็นแผนภูมิควบคู่ไปด้วย โดยให้ความหมายของค่าเฉลี่ย เป็น 3 ระดับ ดังนี้

1.00 - 2.33	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับน้อย
2.34 - 3.67	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับปานกลาง
3.68 - 5.00	หมายถึง	มีความพึงพอใจในระดับมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ยและค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกล สายสามัญระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

ด้าน/คำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ			
			น้อย	ปานกลาง	มาก	
			1.00	2.33	3.67	5.00
1. <u>วิธีเรียน</u>						
1) โดยทั่วไปข้าพเจ้าพอใจกับวิธีเรียนทางไกลนี้	3.69	0.89				
2) สามารถแบ่งเวลาเพื่อการเรียนได้	3.34	0.91				
3) สื่อการเรียนการสอนช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดี	3.50	0.90				

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้าน/คำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ			
			น้อย	ปานกลาง	มาก	
			1.00	2.33	3.67	5.00
4) การได้พบครูประจำกลุ่มเป็นกิจกรรมการเรียนที่ดี	4.13	0.82				
5) พพอใจที่สามารถนำวิชาชีวะมาเทียบโอนการเรียนได้	3.58	1.15				
6) เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตรงกับความต้องการ	3.73	0.90				
7) สามารถวางแผนเลือกรายวิชาเรียนด้วยตนเองได้	3.33	0.99				
8) การเรียนทางไกลทำให้มีความรับผิดชอบตนเองและสังคม	4.13	0.82				
9) พพอใจที่สามารถเรียนไปพร้อม ๆ กับการประกอบอาชีพได้	3.93	0.91				
10) การเรียนทางไกลทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น	3.74	0.82				
เฉลี่ยด้านวิธีเรียน	3.66	0.52				

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้าน/คำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ			
			น้อย	ปานกลาง	มาก	
			1.00	2.33	3.67	5.00
2. ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม						
11) ครูประจำกลุ่มให้คำปรึกษาด้านการเรียนที่เป็นประโยชน์	4.16	0.82				
12) ครูประจำกลุ่มทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาทางไกลได้	4.13	0.85				
13) ครูประจำกลุ่มช่วยให้คำแนะนำและแก้ปัญหาในการลงทะเบียนเรียน	4.17	0.83				
14) ครูประจำกลุ่มให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา	4.27	0.82				
15) ครูประจำกลุ่มช่วยแก้ปัญหาการเรียนได้ดี	3.79	0.86				
16) ครูประจำกลุ่มมีการเตรียมความพร้อมในการพบกลุ่ม	4.07	0.85				
17) ครูประจำกลุ่มปลุกเร้าความสนใจในการเรียน	3.95	0.86				
18) ครูประจำกลุ่มใช้ภาษาและกิริยาท่าทางที่เหมาะสม	4.09	0.82				
19) ครูประจำกลุ่มมีความตรงต่อเวลา	4.03	0.94				
20) มีการเชิญวิทยากรมาให้คำปรึกษาแนะนำบทเรียน	2.98	1.17				
เฉลี่ยด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม	3.97	0.57				

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้าน/คำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ			
			น้อย	ปานกลาง	มาก	
			1.00	2.33	3.67	5.00
3. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม						
21) การพบกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กัน	3.75	0.84				
22) กิจกรรมการพบกลุ่มทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น	4.02	0.78				
23) การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้ผลน่าพอใจ	3.65	0.89				
24) กิจกรรมพบกลุ่มช่วยให้ได้รับความรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้	3.63	0.84				
25) การจัดกิจกรรมเพื่อทำนุบำรุงศาสนาในท้องถิ่นให้ผลน่าพอใจ	3.45	0.95				
26) ชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต	3.40	1.02				
27) กิจกรรมพบกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น	3.86	0.81				
28) กิจกรรมพบกลุ่มสอนให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี	4.01	0.79				
29) กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้ผู้เรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตนเองดีขึ้น	3.87	0.81				

ตาราง 4 (ต่อ)

ด้าน/คำถาม	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความพึงพอใจ			
			น้อย	ปานกลาง	มาก	
			1.00	2.33	3.67	5.00
30) รู้สึกพอใจกับกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับชุมชน	3.76	0.96				
เฉลี่ยด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม	3.74	0.57				
เฉลี่ยทุกด้าน	3.79	0.48				

ความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกล
 ดังแสดงในตาราง 4 สรุปได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจโดยรวม

ค่าเฉลี่ยรวมทุกด้านเท่ากับ 3.79 ซึ่งอยู่ในระดับมาก

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าค่าเฉลี่ยด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้าน
 กิจกรรมการพบกลุ่ม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.97$ และ 3.74 ตามลำดับ) ส่วนด้านวิธีเรียน
 ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.66$)

2. ความพึงพอใจเป็นรายข้อ

เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยความคิดเห็นเป็นรายข้อ พบว่า มีระดับความพึงพอใจอยู่ใน
 ระดับมาก 21 ข้อ อยู่ในระดับปานกลาง 9 ข้อ ส่วนที่อยู่ในระดับน้อยไม่มี

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยความพึงพอใจในระดับมาก จำนวน 21 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้

- 1) ครูประจำกลุ่มให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา ($\bar{X}=4.27$)
- 2) ครูประจำกลุ่มช่วยให้นักเรียนและแก้ปัญหาในการลงทะเบียนเรียน ($\bar{X}=4.17$)
- 3) ครูประจำกลุ่มให้คำปรึกษาด้านการเรียนที่เป็นประโยชน์ ($\bar{X}=4.16$)
- 4) ครูประจำกลุ่มทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาทางไกลได้ดี ($\bar{X}=4.13$)
- 5) การได้พบกลุ่มครูประจำกลุ่มเป็นกิจกรรมการเรียนที่ดี ($\bar{X}=4.13$)
- 6) การเรียนทางไกลทำให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ($\bar{X}=4.13$)
- 7) ครูประจำกลุ่มใช้ภาษาและกิริยาท่าทางที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.09$)
- 8) ครูประจำกลุ่มมีการเตรียมความพร้อมในการพบกลุ่ม ($\bar{X}=4.07$)
- 9) ครูประจำกลุ่มมีความตรงต่อเวลา ($\bar{X}=4.03$)
- 10) กิจกรรมการพบกลุ่มทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น ($\bar{X}=4.02$)
- 11) กิจกรรมพบกลุ่มสอนให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ($\bar{X}=4.01$)
- 12) ครูประจำกลุ่มปลูกฝังความสนใจในการเรียน ($\bar{X}=3.95$)
- 13) พอใจที่สามารถเรียนไปพร้อม ๆ กับการประกอบอาชีพได้ ($\bar{X}=3.93$)
- 14) กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้ผู้เรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตัวเองดีขึ้น ($\bar{X}=3.87$)
- 15) กิจกรรมพบกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น ($\bar{X}=3.86$)
- 16) ครูประจำกลุ่มช่วยแก้ปัญหาการเรียนได้ดี ($\bar{X}=3.79$)
- 17) รู้สึกพอใจกับกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับชุมชน ($\bar{X}=3.76$)
- 18) การพบกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กัน ($\bar{X}=3.75$)
- 19) การเรียนทางไกลทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ($\bar{X}=3.74$)
- 20) เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตรงกับความต้องการ ($\bar{X}=3.73$)
- 21) โดยทั่วไปพอใจกับวิธีเรียนทางไกลนี้ ($\bar{X}=3.69$)

ข้อที่มีค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจในระดับปานกลาง มี 9 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้

- 1) การจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้ผลน่าพอใจ ($\bar{X}=3.65$)
- 2) กิจกรรมพบกลุ่มช่วยให้นักเรียนรู้ที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}=3.63$)
- 3) พยายามหาวิชาชีพน่าเทียบร่อนการเรียนได้ ($\bar{X}=3.58$)
- 4) สื่อการเรียนการสอนช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดี ($\bar{X}=3.50$)
- 5) การจัดกิจกรรมเพื่อทุนบำรุงศาสนานท้องถิ่นให้ผลน่าพอใจ ($\bar{X}=3.45$)
- 6) ชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{X}=3.40$)
- 7) สามารถแบ่งเวลาเพื่อการเรียนได้ ($\bar{X}=3.34$)
- 8) สามารถวางแผนเลือกรายวิชาด้วยตนเองได้ ($\bar{X}=3.33$)
- 9) มีการเชิญวิทยากรให้คำปรึกษาแนะนำบทเรียน ($\bar{X}=2.98$)

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบความคิดเห็นระหว่างกลุ่ม

ในตอนนี้เป็นการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกล สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น โดยเปรียบเทียบตามตัวแปรต้น ตามลำดับดังต่อไปนี้

- 3.1 การเปรียบเทียบเมื่อพิจารณาเพศเป็นเกณฑ์
- 3.2 การเปรียบเทียบเมื่อพิจารณาอายุเป็นเกณฑ์
- 3.3 การเปรียบเทียบเมื่อพิจารณาสถานภาพการสมรสเป็นเกณฑ์
- 3.4 การเปรียบเทียบเมื่อพิจารณาอาชีพเป็นเกณฑ์
- 3.5 การเปรียบเทียบเมื่อพิจารณารายได้เป็นเกณฑ์

ในการเปรียบเทียบตามตัวแปรข้างต้นได้ทำการเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยเป็นรายด้าน คือด้านวิธีเรียน ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม และค่าเฉลี่ยรวมทั้ง 3 ด้าน ด้วยการคำนวณค่าสถิติ t-test และ F-test แล้วแต่กรณี ผลการเปรียบเทียบมีดังต่อไปนี้

3.1 การเปรียบเทียบเมื่อพิจารณาเพศเป็นเกณฑ์

จากจำนวนนักศึกษาทางไกลของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งสิ้น 320 คน แยกเป็นเพศชาย 194 คน และเพศหญิง 126 คน ทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นด้วย t-test แสดงผลในตาราง 5 ดังต่อไปนี้

ตาราง 5 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล เมื่อพิจารณาตามเพศ

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t
1. <u>ด้านวิธีเรียน</u>				
ชาย	194	3.68	0.54	
หญิง	126	3.63	0.48	.93

ตาราง 5 (ต่อ)

เพศ	n	$\bar{X}$	S.D.	t
2. ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม				
ชาย	194	3.99	0.57	
หญิง	126	3.93	0.57	.99
3. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม				
ชาย	194	3.74	0.60	
หญิง	126	3.70	0.57	.88
รวมทุกด้าน				
ชาย	194	3.80	0.49	
หญิง	126	3.75	0.47	1.01

จากตาราง 5 เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจระหว่างนักศึกษาทางไกล เพศชายและเพศหญิง ปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในแต่ละด้าน และรวมทั้ง 3 ด้าน แสดงว่าเพศไม่ได้เป็นตัวแปรที่ทำให้เกิดความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้ การสอนต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบเมื่อพิจารณาอายุเป็นเกณฑ์

เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุออกเป็น 3 กลุ่ม จะได้นักศึกษาที่มีอายุต่ำกว่า 18 ปี จำนวน 109 คน อยู่ระหว่าง 18-25 ปี จำนวน 169 คน และอายุ 26 ปีขึ้นไป จำนวน 42 คน การเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มได้ทำการทดสอบด้วย F-test ในการนำเสนอได้แสดงใน 2 ตาราง คือ แสดงค่าพื้นฐานทางสถิติ ในตาราง 6 และทดสอบ F-test ในตาราง 7 ดังต่อไปนี้

ตาราง 6 ค่าสถิติพื้นฐานความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ

ด้าน/อายุ	N (320 คน)	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านวิธีเรียน			
ต่ำกว่า 18 ปี	109	3.67	.55
18-25 ปี	169	3.67	.50
25 ปีขึ้นไป	42	3.60	.54
2. ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม			
ต่ำกว่า 18 ปี	109	3.92	.60
18-25 ปี	169	4.01	.55
25 ปีขึ้นไป	42	3.91	.59
3. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม			
ต่ำกว่า 18 ปี	109	3.70	.60
18-25 ปี	169	3.78	.59
25 ปีขึ้นไป	42	3.67	.60

ตาราง 6 (ต่อ)

ด้าน/อายุ	N (320 คน)	$\bar{X}$	S.D.
รวมทุกด้าน			
ต่ำกว่า 18 ปี	109	3.76	.51
18-25 ปี	169	3.82	.46
25 ปีขึ้นไป	42	3.73	.49

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจของ
นักศึกษาทางไกล เมื่อจำแนกตามกลุ่มอายุ

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านวิธีเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.21	0.10	0.37
ภายในกลุ่ม	317	86.18	0.27	
รวม	319	86.39		

ตาราง 7 (ต่อ)

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
2. <u>ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.74	0.37	1.14
ภายในกลุ่ม	317	103.25	0.33	
รวม	319	103.99		
3. <u>ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.59	0.30	0.84
ภายในกลุ่ม	317	110.20	0.35	
รวม	319	110.79		
<u>รวมทุกด้าน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.38	0.19	0.81
ภายในกลุ่ม	317	73.82	0.23	
รวม	319	74.20		

จากตาราง 6 และ 7 เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ของนักศึกษาทางไกล ที่ต่างกลุ่มอายุกัน ปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ในแต่ละด้าน และรวมทั้ง 3 ด้าน แสดงว่าระดับอายุไม่ส่งผลให้มีความแตกต่างกัน ในเรื่องความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน

3.3 การเปรียบเทียบเมื่อพิจารณาสถานภาพการสมรสเป็นเกณฑ์

เมื่อจำแนกนักศึกษาทางไกลตามสถานภาพการสมรส จะได้นักศึกษาที่ยังเป็นโสด 266 คน และสมรส 54 คน ทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นด้วย t-test แสดงผลในตาราง 8 ดังต่อไปนี้

ตาราง 8 เปรียบเทียบความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล เมื่อพิจารณาตามสถานภาพการสมรส

สถานภาพการสมรส	n	$\bar{X}$	S.D.	t
1. <u>ด้านวิธีเรียน</u>				
โสด	266	3.66	0.52	
สมรส	54	3.68	0.52	.29
2. <u>ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม</u>				
โสด	266	3.97	0.57	
สมรส	54	3.93	0.57	.52
3. <u>ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม</u>				
โสด	266	3.75	0.60	
สมรส	54	3.69	0.55	.69
<u>รวมทุกด้าน</u>				
โสด	266	3.79	0.49	
สมรส	54	3.77	0.47	.34

จากตาราง 8 เมื่อทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ระหว่างนักศึกษาทางไกลสถานภาพโสดและสมรส ปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในแต่ละด้าน และรวมทั้ง 3 ด้าน แสดงว่าสถานภาพการสมรสไม่ส่งผลทำให้ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนต่างกัน

3.4 การเปรียบเทียบเมื่อพิจารณาอาชีพเป็นเกณฑ์

เมื่อจำแนกตามอาชีพ ได้แบ่งนักศึกษาทางไกลออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มที่มีอาชีพการเกษตร 107 คน ค้าขาย 69 คน และกลุ่มอาชีพรับจ้าง 144 คน ในการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนระหว่างทั้ง 3 กลุ่มครั้งนี้ ได้ทำการทดสอบด้วย F-test ดังผลในตาราง 9 และตาราง 10 ต่อไปนี้

ตาราง 9 ค่าสถิติพื้นฐานของความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล เมื่อจำแนกตามอาชีพ

ด้าน/อาชีพ	N (320 คน)	$\bar{X}$	S.D.
1. <u>ด้านวิธีเรียน</u>			
การเกษตร	107	3.67	.46
ค้าขาย	69	3.61	.55
รับจ้าง	144	3.68	.05
2. <u>ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม</u>			
การเกษตร	107	3.95	.59
ค้าขาย	69	3.87	.62
รับจ้าง	144	4.02	.53
3. <u>ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม</u>			
การเกษตร	107	3.68	.56
ค้าขาย	69	3.69	.67
รับจ้าง	144	3.80	.57

ตาราง 9 (ต่อ)

ด้าน/อาชีพ	N (320 คน)	$\bar{X}$	S.D.
<u>รวมทุกด้าน</u>			
การเกษตร	107	3.76	.46
ค้าขาย	69	3.73	.07
รับจ้าง	144	3.84	.04

ตาราง 10 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจ
ของนักศึกษาทางไกล ที่มีอาชีพต่างกัน

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
<u>1. ด้านวิธีเรียน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.21	0.10	0.40
ภายในกลุ่ม	317	86.18	0.27	
รวม	319	86.39		

ตาราง 10 (ต่อ)

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
2. <u>ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.04	0.52	1.59
ภายในกลุ่ม	317	102.95	0.32	
รวม	319	103.99		
3. <u>ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.11	0.56	1.60
ภายในกลุ่ม	317	109.68	0.35	
รวม	319	110.79		
<u>รวมทุกด้าน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.67	0.33	1.44
ภายในกลุ่ม	317	73.53	0.23	
รวม	319	74.20		

จากตาราง 9 และ 10 เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอน ของนักศึกษาทางไกล ที่มีอาชีพต่างกัน ปรากฏว่า ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญ ในแต่ละด้าน และรวมทั้ง 3 ด้าน แสดงว่าอาชีพไม่ส่งผลทำให้ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอนแตกต่างกัน

3.5 การเปรียบเทียบเมื่อพิจารณารายได้ต่อเดือนเป็นเกณฑ์

เมื่อจำแนกนักศึกษาทางไกล ตามรายได้ต่อเดือน ออกเป็น 3 กลุ่ม คือกลุ่มที่มีรายได้ต่ำ คือ มีรายได้ต่อเดือนต่ำกว่า 3,000 บาท มีจำนวน 199 คน กลุ่มที่มีรายได้ปานกลาง คือ ระหว่าง 3,000-5,000 บาท มีจำนวน 89 คน และกลุ่มที่มีรายได้สูง คือตั้งแต่ 5,000 บาท ขึ้นไป มีจำนวน 32 คน ได้ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจ ด้วยการทดสอบ F-test ดังแสดงในตาราง 11 และ 12 ดังต่อไปนี้

ตาราง 11 ค่าสถิติพื้นฐานของความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล เมื่อจำแนกตามรายได้ต่อเดือน

ด้าน/กลุ่มรายได้ต่อเดือน	N (320 คน)	$\bar{X}$	S.D.
1. ด้านวิธีเรียน			
รายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 3,000 บาท)	199	3.69	.51
รายได้ปานกลาง (3,000-5,000 บาท)	89	3.58	.58
รายได้สูง (5,000 บาทขึ้นไป)	32	3.70	.43
2. ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม			
รายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 3,000 บาท)	199	3.99	.60
รายได้ปานกลาง (3,000-5,000 บาท)	89	3.90	.52
รายได้สูง (5,000 บาทขึ้นไป)	32	4.01	.55
3. ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม			
รายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 3,000 บาท)	199	3.71	.59
รายได้ปานกลาง (3,000-5,000 บาท)	89	3.72	.59
รายได้สูง (5,000 บาทขึ้นไป)	32	3.97	.57

ตาราง 11 (ต่อ)

ด้าน/กลุ่มรายได้ต่อเดือน	N (320 คน)	$\bar{X}$	S.D.
รวมทุกด้าน			
รายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 3,000 บาท)	199	3.79	.49
รายได้ปานกลาง (3,000-5,000 บาท)	89	3.73	.48
รายได้สูง (5,000 บาทขึ้นไป)	32	3.90	.43

ตาราง 12 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวน เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความพึงพอใจ
ของนักศึกษาทางไกล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
1. ด้านวิธีเรียน				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.82	0.40	1.49
ภายในกลุ่ม	317	85.57	0.27	
รวม	319	86.39		

ตาราง 12 (ต่อ)

ด้าน/แหล่งของความแปรปรวน	df	SS	MS	F
2. <u>ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	0.55	0.28	.84
ภายในกลุ่ม	317	103.44	0.32	
รวม	319	103.99		
3. <u>ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	1.89	0.94	2.75*
ภายในกลุ่ม	317	108.79	0.35	
รวม	319	110.68		
4. <u>รวมทุกด้าน</u>				
ระหว่างกลุ่ม	2	.66	0.33	1.41
ภายในกลุ่ม	317	73.53	0.23	
รวม	319	74.19		

จากตาราง 11 และ 12 เมื่อทำการเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอน ของนักศึกษาทางไกล ที่มีรายได้ต่อเดือนต่างกัน พบว่า มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงด้านเดียว คือด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ที่เหลืออีก 2 ด้าน และรวมทุกด้านไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

สำหรับด้านที่มีนัยสำคัญทางสถิติ คือด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ให้นำไปตรวจสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ ดังตาราง 13 ต่อไปนี้

ตาราง 13 การทดสอบความแตกต่างเป็นรายคู่ของความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล ในระดับกิจกรรมการพบกลุ่ม

รายได้ต่อเดือน		รายได้ต่ำ	รายได้ปานกลาง	รายได้สูง
	X	3.71	3.72	3.97
รายได้ต่ำ	3.71	–	0.01	0.26*
รายได้ปานกลาง	3.72	–	–	0.25*
รายได้สูง	3.97	–	–	–

จากตาราง 13 พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติใน 2 กรณีคือ ระหว่างกลุ่มที่มีรายได้สูง กับรายได้ต่ำ (0.26*) กับระหว่างกลุ่มที่มีรายได้สูง กับรายได้ปานกลาง ($F=0.25^*$) ส่วนระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ปานกลาง กับรายได้ต่ำ ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

โดยสรุป สามารถกล่าวได้ว่า นักศึกษากลุ่มที่มีรายได้สูง (5,000 บาทขึ้นไป) มีระดับความพึงพอใจในด้านการกิจกรรมการพบกลุ่มสูงกว่านักศึกษากลุ่มที่มีรายได้ปานกลาง (3,000–5,000 บาท) และกลุ่มที่มีรายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 3,000 บาท) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญระหว่างกลุ่มที่มีรายได้ปานกลาง กับกลุ่มที่มีรายได้ต่ำ

ตอนที่ 4 ความคิดเห็นเพิ่มเติม

ข้อมูลส่วนนี้ได้จากการตอบแบบสอบถามปลายเปิด ซึ่งนักศึกษาทางไกลสามารถตอบความคิดเห็นได้โดยเสรี จากข้อมูลดังกล่าวสามารถจำแนกความคิดเห็นออกเป็น 2 เรื่อง คือ ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาในการเรียนการสอน และความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกล ดังรายละเอียดในตาราง 14 ต่อไปนี้

ตาราง 14 ความคิดเห็นของนักศึกษาทางไกลเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

ความคิดเห็นของนักศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
1. <u>ปัญหาในการเรียนการสอน</u>		
1) ไม่มีเวลามาเรียน	32	12.21
2) ขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย	21	8.01
3) ความรู้พื้นฐานแตกต่างกันทำให้เข้าจบทเรียน ในบางวิชา เช่น คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ	17	6.49
2. <u>ข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน</u>		
1) ควรจัดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอน มาบรรยายให้แก่นักศึกษา	38	14.50
2) ควรจัดให้นักศึกษาได้ไปทัศนศึกษาดูงานการเรียนการสอน เพื่อเพิ่มวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล	35	13.36
3) ควรจัดสถานที่พบกลุ่มให้มีห้องสมุดและหนังสืออ่าน ประกอบเพื่อให้ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม	29	11.07
4) ควรมีกิจกรรมการพบกลุ่มหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนา คุณภาพชีวิตให้มากขึ้น	27	10.31
5) ควรจัดให้มีเวลาเรียนเต็มวัน	19	7.25

ตาราง 14 (ต่อ)

ความคิดเห็นของนักศึกษา	ความถี่	ร้อยละ
6) ครูประจำกลุ่มควรเป็นผู้ที่มีความรู้ในการสอนเป็นอย่างดี	17	6.49
7) สถานที่เรียนควรจัดให้เป็นสัดส่วน	12	4.58
8) ควรจัดหาเอกสาร ตำราเรียน และวารสารที่เกี่ยวกับการเรียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้	9	3.44
9) ครูประจำกลุ่มควรมีรูปแบบการสอนที่น่าสนใจ เช่น การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยสอน	6	2.29
รวม	262	100.00

จากตาราง 13 สามารถสรุปความคิดเห็นของนักศึกษาได้ดังนี้

1. ปัญหาการเรียนการสอน ปัญหาที่นักศึกษาได้เสนอมามี 3 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ ได้ดังนี้ (1) ไม่มีเวลามาเรียน (2) ขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และ (3) ความรู้พื้นฐานแตกต่างกันทำให้ไม่เข้าใจบทเรียนในบางวิชา เช่น คณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ
2. ข้อเสนอแนะการเรียนการสอน นักศึกษาได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ 9 ประเด็น เรียงตามลำดับความถี่ได้ดังนี้ (1) ควรจัดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนมาบรรยายให้แก่ นักศึกษาทางไกล (2) ควรจัดให้นักศึกษาได้ไปทัศนศึกษาดูงานการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล (3) ควรจัดสถานที่พบกลุ่มให้มีห้องสมุดและหนังสืออ่านประกอบเพื่อให้ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม (4) ควรมีกิจกรรมการพบกลุ่มหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มากขึ้น (5) ควรจัดให้มีเวลาเรียนเต็มวัน (6) ครูประจำกลุ่มควรเป็นผู้ที่มีความรู้ในการสอนเป็นอย่างดี (7) สถานที่เรียนควรจัดให้เป็นสัดส่วน (8) ควรจัดหาเอกสาร ตำราเรียน และวารสารที่เกี่ยวกับการเรียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และ (9) ครูประจำกลุ่มควรมีรูปแบบการสอนที่น่าสนใจ เช่น การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยสอน

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

✓ สภาพโดยทั่ว ๆ ไปของจังหวัดชายแดนจะมีพื้นที่ทุรกันดารแห้งแล้งและห่างไกลความเจริญมาก เนื่องจากมีอาณาเขตที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยมีภูเขาและแม่น้ำเป็นเส้นกั้นอาณาเขต ทำให้การดำเนินชีวิตของประชากรในเขตบริเวณชายแดนไม่ค่อยได้รับความเจริญเท่าที่ควร/โดยเฉพาะอย่างยิ่งอาณาเขตที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านที่มีปัญหาในการปกครอง เช่น ประเทศกัมพูชา ซึ่งมีอาณาเขตติดกับประเทศไทยด้านจังหวัดสระแก้ว อำเภอรัญประเทศ อำเภอดาวพระยา และอำเภอคลองหาด

ประชากรในเขตอำเภอชายแดนนี้มีการประกอบอาชีพ ด้านการเกษตร การค้าขายตามแนวชายแดน และรับจ้าง ด้านการศึกษาอยู่ในขั้นพื้นฐาน และมีผู้ด้อยโอกาสทางการศึกษาอยู่มาก เนื่องจากรัฐบาลยังให้การศึกษามิทั่วถึง เพราะสภาพการณ์ที่อยู่ติดกับชายแดน จะมีการสู้รบกันเป็นประจำ ประชากรต้องคอยหลบหนีสร้างความเสียหายต่อชีวิต และได้รับบาดเจ็บ ทำให้ไม่สามารถประกอบอาชีพได้ และรับการศึกษาได้ไม่เต็มที่ เมื่อมีโอกาสดังกล่าวได้รับการศึกษาทางไกลจากศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนประจำอำเภอ ซึ่งมุ่งหวังว่าจะนำความรู้ ประสบการณ์สามารถพัฒนาตนเองต่อครอบครัวและท้องถิ่นได้

จึงเป็นเหตุให้ต้องการศึกษาถึงความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกล ในเขตอำเภอชายแดน จังหวัดสระแก้ว ด้านวิธีเรียน ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมพบกลุ่ม

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ได้ตั้งความมุ่งหมายไว้ 3 ประการคือ

1. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดนของประเทศไทยที่มีอาณาเขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา
2. เพื่อเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลเมื่อจำแนกตามเพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้

3. เพื่อประมวลความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับปัญหา และข้อเสนอแนะ ในการเรียน การสอน ตามหลักสูตรการศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

พื้นที่ของการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้เจาะจงศึกษาในอำเภอชายแดนของจังหวัดสระแก้ว ที่มีอาณา เขตติดต่อกับประเทศกัมพูชา ซึ่งมี 3 อำเภอคือ อำเภออรัญประเทศ อำเภอดาพระยา และอำเภอ คลองหาด

เนื้อหาของการศึกษาค้นคว้า

เนื้อหาของการศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษา ทางไกล โดยแบ่งเป็น 3 ด้าน คือ ด้านวิธีเรียน ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรม การพบกลุ่ม

✓ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรเป้าหมายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ได้แก่นักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยม ศึกษาตอนต้น ที่ลงทะเบียนเรียนภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2539 ในอำเภอชายแดนของจังหวัด สระแก้ว 3 อำเภอ คือ อำเภออรัญประเทศ อำเภอดาพระยา และอำเภอคลองหาด มีจำนวนทั้งสิ้น 1,575 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ใช้การสุ่มอย่างมีระบบตามทะเบียนรายชื่อของแต่ละอำเภอ ได้ จำนวนนักศึกษาทางไกลที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 320 คน คิดเป็นร้อยละ 20.32 ของประชากร เป้าหมาย

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 320 คน แยกเป็นชาย 194 คน และหญิง 126 คน คิดเป็นร้อยละ 60.60 และ 39.40 ตามลำดับ แบ่งตามกลุ่มอายุได้เป็น 3 กลุ่มคือ ต่ำกว่า 18 ปีมีร้อยละ 34.10, ระหว่าง 18-25 ปีมีร้อยละ 52.80 และ 25 ปีขึ้นไปมีร้อยละ 13.10 ด้านสถานภาพ การสมรสแยกออกเป็น 2 กลุ่ม คือร้อยละ 83.10 ยังเป็นโสด และร้อยละ 16.90 สมรสหรือมี ครอบครัว ด้านอาชีพ พบว่า ร้อยละ 33.40 มีอาชีพทางการเกษตร ร้อยละ 21.60 ประกอบ อาชีพค้าขาย และร้อยละ 45.00 มีอาชีพรับจ้าง เมื่อจำแนกตามรายได้ออกเป็น 3 กลุ่ม จะได้

กลุ่มที่มีรายได้ต่ำ คือต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน มีร้อยละ 62.20, รายได้ปานกลาง ระหว่าง 3,000–5,000 บาทต่อเดือน มีร้อยละ 27.00 และรายได้สูง เกินกว่า 5,000 บาทขึ้นไป มีร้อยละ 10.00

ตัวแปรสำหรับการศึกษาค้นคว้า

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาทางไกล มี 4 ตัวแปร คือ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้

ตัวแปรตาม ได้แก่ ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกล จำนวนออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านวิธีเรียน ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม

สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ทำการตรวจสอบสมมติฐาน ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ และตัวแปรตาม ดังนี้

1. นักศึกษาทางไกลที่มีเพศต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน
2. นักศึกษาทางไกลที่มีอายุต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน
3. นักศึกษาทางไกลที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน
4. นักศึกษาทางไกลที่มีอาชีพต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน
5. นักศึกษาทางไกลที่มีรายได้ต่างกัน มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ทั้ง 3 ด้านแตกต่างกัน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าเป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกล ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพการสมรส อาชีพ และรายได้

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า มี 5 ช่วงคะแนน เรียงลำดับความพึงพอใจจากน้อยที่สุดไปมากที่สุด โดยแบ่งเนื้อหาของคำถามออกเป็น 3 ด้าน คือด้านวิธีเรียน ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม แต่ละด้านมีคำถาม 10 ข้อ รวมทั้งสิ้น 30 ข้อ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ตอบแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอน

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเอง โดยประสานงานกับหัวหน้าศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียนอำเภอ ทั้ง 3 อำเภอ คือ อำเภออรัญประเทศ อำเภอตาพระยา และอำเภอคลองหาด

* การวิเคราะห์ข้อมูล

นำข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม ทำการวิเคราะห์ดังนี้

1. ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาทางไกล ทำการวิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ
2. ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษา ทำการวิเคราะห์โดยการคำนวณ ค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าความถี่ และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของคำถามเป็นรายข้อ รายด้าน และเฉลี่ยทุกด้าน
3. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษา ที่มีเพศ และสถานภาพการสมรส ที่แตกต่างกันโดยการทดสอบด้วยค่าที (t-test) และเปรียบเทียบระหว่างกลุ่มอายุ อาชีพ และรายได้ ด้วยการวิเคราะห์ความแปรปรวน (F-test)
4. ทำการวิเคราะห์ความคิดเห็นจากคำถามปลายเปิด ด้วยการจำแนกตามเนื้อหา แล้วทำการแจกแจงความถี่ และคำนวณค่าร้อยละ

* ผลการศึกษาค้นคว้า

ผลการศึกษาค้นคว้าสรุปได้ดังนี้

1. ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอนของนักศึกษา

1.1 ความพึงพอใจโดยรวมทั้ง 3 ด้าน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.79$)

1.2 ความพึงพอใจเป็นรายด้าน พบว่า มีค่าเฉลี่ยในระดับมาก 2 ด้าน คือ ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม ($\bar{X}=3.97$) และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ($\bar{X}=3.74$) ส่วนด้านวิธีเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X}=3.66$)

1.3 ความพึงพอใจเป็นรายข้อ ที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก มี 21 ข้อ เรียงตามลำดับ ดังนี้

- 1) ครูประจำกลุ่มให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ($\bar{X}=4.27$)
- 2) ครูประจำกลุ่มช่วยให้คำแนะนำและแก้ปัญหาในการลงทะเบียนเรียน ($\bar{X}=4.17$)
- 3) ครูประจำกลุ่มให้คำปรึกษาด้านการเรียนที่เป็นประโยชน์ ($\bar{X}=4.16$)
- 4) ครูประจำกลุ่มทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาทางไกลได้ดี ($\bar{X}=4.13$)
- 5) การได้พบกลุ่มครูประจำกลุ่มเป็นกิจกรรมการเรียนที่ดี ($\bar{X}=4.13$)
- 6) การเรียนทางไกลทำให้มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ($\bar{X}=4.13$)
- 7) ครูประจำกลุ่มใช้ภาษาและกิริยาท่าทางที่เหมาะสม ($\bar{X}=4.09$)
- 8) ครูประจำกลุ่มมีการเตรียมความพร้อมในการพบกลุ่ม ($\bar{X}=4.07$)
- 9) ครูประจำกลุ่มมีความตรงต่อเวลา ($\bar{X}=4.03$)
- 10) กิจกรรมการพบกลุ่มทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น ($\bar{X}=4.02$)
- 11) กิจกรรมพบกลุ่มสอนให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี ($\bar{X}=4.01$)
- 12) ครูประจำกลุ่มช่วยปลูกฝังความสนใจการเรียน ($\bar{X}=3.95$)
- 13) พอใจที่สามารถเรียนไปพร้อม ๆ กับการประกอบอาชีพได้ ($\bar{X}=3.93$)
- 14) กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้ผู้เรียนรู้จักบทบาทหน้าที่ของตัวเองดีขึ้น ($\bar{X}=3.87$)
- 15) กิจกรรมพบกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบมากขึ้น ($\bar{X}=3.86$)
- 16) ครูประจำกลุ่มสามารถแก้ปัญหาการเรียนได้ดี ($\bar{X}=3.79$)

- 17) รู้สึกพอใจกับกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับชุมชน ($\bar{X}=3.76$)
- 18) การพบกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์กัน ($\bar{X}=3.75$)
- 19) การเรียนทางไกลทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น ($\bar{X}=3.74$)
- 20) เนื้อหาที่กำหนดไว้เป็นหลักสูตรตรงกับความต้องการ ($\bar{X}=3.73$)
- 21) โดยทั่วไปพอใจกับวิธีเรียนทางไกลนี้ ($\bar{X}=3.69$)

1.4 ความพึงพอใจเป็นรายชื่อที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง มี 9 ข้อ ดังนี้

- 1) การจัดกิจกรรมการส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้ผลน่าพอใจ ($\bar{X}=3.65$)
- 2) กิจกรรมพบกลุ่มช่วยให้นักเรียนที่ได้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ ($\bar{X}=3.63$)
- 3) พหุใจที่สามารถนำวิชาชีวะมาเทียบโอนการเรียนได้ ($\bar{X}=3.58$)
- 4) สื่อการเรียนการสอนช่วยให้เข้าใจบทเรียนได้ดี ($\bar{X}=3.50$)
- 5) การจัดกิจกรรมเพื่อทำนุบำรุงศาสนาในท้องถิ่นให้ผลน่าพอใจ ($\bar{X}=3.45$)
- 6) ชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรมพบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต ($\bar{X}=3.40$)
- 7) สามารถแบ่งเวลาเพื่อการเรียนได้ ($\bar{X}=3.34$)
- 8) สามารถวางแผนเลือกรายวิชาด้วยตนเองได้ ($\bar{X}=3.33$)
- 9) มีการเชิญวิทยากรให้คำปรึกษาแนะนำบทเรียน ($\bar{X}=2.98$)

1.5 ความพึงพอใจเป็นรายชื่อ ที่มีค่าเฉลี่ยในระดับต่ำไม่มี

2. เปรียบเทียบความพึงพอใจระหว่างกลุ่ม

2.1 ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อเปรียบเทียบโดยตัวแปร

ด้านเพศ อายุ สถานภาพการสมรส และอาชีพ

2.2 สำหรับตัวแปรด้านรายได้ พบว่า นักศึกษาทางไกลที่มีรายได้สูง (มากกว่า 5,000 บาทต่อเดือน) มีค่าเฉลี่ยของระดับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน ในด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม สูงกว่านักศึกษาทางไกลที่มีรายได้ต่ำ (ต่ำกว่า 3,000 บาทต่อเดือน) และที่มีรายได้ปานกลาง (ระหว่าง 3,000-5,000 บาท ต่อเดือน) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนความพึงพอใจอีก 2 ด้าน คือ ด้านวิธีเรียน และด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

3. ความคิดเห็นของนักศึกษา นักศึกษาทางไกลให้ความเห็นดังนี้

3.1 ปัญหาในการเรียนการสอน สรุปได้ 3 ประเด็น คือ ไม่มีเวลามาเรียน ขาดสื่อ และอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย และความรู้พื้นฐานแตกต่างกัน ทำให้ไม่เข้าใจบทเรียนในบางวิชา เช่น วิชาคณิตศาสตร์ และภาษาอังกฤษ

3.2 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ สรุปได้ 9 ประเด็น คือ ควรจัดวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถในการสอนที่สอนมาบรรยายให้แก่นักศึกษา ควรจัดให้นักศึกษาทางไกลได้ไปทัศนศึกษาดูงานการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ควรจัดสถานที่พบกลุ่มให้มีห้องสมุด และหนังสืออ่านประกอบเพื่อให้ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ควรมีกิจกรรมการพบกลุ่มหรือกิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตให้มากขึ้น ควรให้มีเวลาเรียนเต็มวัน ครูประจำกลุ่มควรเป็นผู้ที่มีความรู้ในการสอนเป็นอย่างดี สถานที่เรียนควรจัดให้เป็นสัดส่วน ควรจัดหาเอกสาร ตำราเรียน และวารสารที่เกี่ยวกับการเรียน เพื่อเพิ่มพูนความรู้ และครูประจำกลุ่มควรมีรูปแบบการสอนที่น่าสนใจ เช่น การใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่เข้าช่วยสอน

อภิปรายผล

จากผลการวิจัยเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน จังหวัดสระแก้วครั้งนี้ มีประเด็นที่ควรหยิบยกขึ้นมาอภิปราย ดังต่อไปนี้

1. ระดับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอน

ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ โดยรวมทั้ง 3 ด้าน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก คือ ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากหลักการของการให้การศึกษาผู้ใหญ่เกี่ยวกับหลักสูตรหรือขอบข่ายของวิชาที่จะเรียน ควรจัดตามความต้องการของผู้เรียน ซึ่งมีความยืดหยุ่นได้ตามผู้เรียน (ฉลาด รมยานนท์. 2508 : 5) อีกทั้งกิจกรรมการพบกลุ่มสามารถส่งเสริมให้นักศึกษาเป็นคนมีคุณภาพ รู้จักทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีความเชื่อมั่นในตนเอง มีความรับผิดชอบต่อตนเองและสังคม ซึ่งสอดคล้องกับแนวความคิดของทิสนา แฉมณี (2522 : 185) ที่ว่าในการเรียนการสอนจะต้องให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมตลอดเวลา ครูเป็นเพียงผู้คอยช่วยเหลือแนะนำให้นักเรียนรับรู้ได้หลายทางในสภาพ

แวดล้อมที่แตกต่างกันไป สามารถแลกเปลี่ยนความรู้ซึ่งกันและกันได้ การเรียนรู้ต้องตรงกับประสบการณ์ของนักศึกษา ประกอบกับครูประจำกลุ่มจะต้องมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้เรียน สามารถให้คำปรึกษาหรือแนะนำเกี่ยวกับปัญหาการเรียนได้ทุกวิชา สามารถจัดกิจกรรมการพบกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ และรับฟังความคิดเห็นจากผู้อื่นด้วย เป็นผลให้ครูประจำกลุ่มได้ใกล้ชิดกับนักศึกษา จึงส่งผลถึงสัมพันธ์อันดีระหว่างครูประจำกลุ่มกับนักศึกษา ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกมลวรรณ มงคลศิริ (2529 : บทคัดย่อ) ที่พบว่าในการสอนผู้ใหญ่วัยผู้ใหญ่ครูผู้สอนจะเน้นการให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน มีการถ่ายทอดความรู้ด้วยการอภิปรายกลุ่ม ใช้ปัญหาเป็นศูนย์กลางของการเรียนการสอน ให้ศึกษาหาความรู้ด้วยตนเอง ครูพยายามปรับเนื้อหาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน และให้ผู้เรียนมีส่วนร่วม จะไม่ใช้วิธีควบคุมพฤติกรรมของผู้เรียน

ส่วนด้านวิธีเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากวิธีเรียนทางไกลต้องเรียนด้วยตนเอง โดยอาศัยสื่อหลักคือ แบบเรียน และสื่อเสริม ได้แก่ วิทยู สไลด์ เทป ซึ่งสื่อเสริมดังกล่าวมีบริการน้อย อีกทั้งการเรียนรู้อย่างดังกล่าวต้องมีการสอบวัดผลปลายภาคเรียน ซึ่งเป็นทฤษฎี นักศึกษาจึงต้องศึกษาเนื้อหาวิชามาก ในขณะที่วิธีเรียนไม่เน้นภาคทฤษฎี แต่จะเน้นภาคปฏิบัติประมาณร้อยละ 70

2. ความพึงพอใจกับความแตกต่างระหว่างเพศ

ผลการเปรียบเทียบความความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกล เพศชายและนักศึกษาทางไกลเพศหญิง มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อหนึ่ง ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาทางไกลเป็นการศึกษาขยายวงกว้าง โดยมุ่งขยายโอกาสให้แก่ผู้เรียนอย่างกว้างขวางทั่วถึงและเป็นธรรม ลดภาวะความจำกัดทั้งด้านกระบวนการ โครงสร้าง และสิ่งแวดล้อมด้านการเรียน (วิจิตร ศรีสะอ้าน. 2529 : 4) อีกทั้งนักศึกษาเพศชายและเพศหญิงมาจากท้องถิ่นที่มีสภาพสังคม เศรษฐกิจ ขนบธรรมเนียมประเพณีที่ใกล้เคียงกัน ประกอบกับการเรียนการสอนทางไกลได้พยายามมุ่งเน้นให้นักศึกษาได้แสดงออกทางด้านความคิด ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาได้อย่างอิสระ ดังนั้นนักศึกษาจึงสามารถแสดงบทบาทในการเป็นสมาชิกในกลุ่มผู้เรียนอย่างอิสระ และการจัดกิจกรรมในการพบกลุ่มได้เท่าเทียมกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสิรินาฏ ราชเดิม (2538 : 90) ที่พบว่านักศึกษาที่มีเพศต่างกันมีความคิดเห็นด้านบทบาทของสมาชิกในกลุ่มผู้เรียนและการจัดกิจกรรมในการ

พบกลุ่มไม่แตกต่างกัน จึงมีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอุบล ทัศนโกวิท (2531 : 62) ที่พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จ ระดับ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ (ว.บผ.) เพศชายและ เพศหญิงมีความคิดเห็นต่อสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่มไม่แตกต่างกัน

3. ความพึงพอใจกับความแตกต่างด้านอายุ

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ที่มีอายุต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อสอง ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการศึกษาแบบทางไกลนั้น นักศึกษาต้องหมั่นศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง โดยสามารถเรียนด้วยการศึกษาจากตำราเรียน ฟังวิทยุ และทำแบบฝึกหัด จากนั้นต้องเข้าร่วมกิจกรรมการพบกลุ่ม โดยครูประจำกลุ่มและผู้เรียนจะมีโอกาสได้อภิปรายและแก้ปัญหาาร่วมกัน ดังนั้น นักศึกษาทุกคนจะต้องมีการแสดงออกซึ่งความคิดเห็น มีความสามัคคีซึ่งกันและกัน ให้ความร่วมมือในการทำกิจกรรมต่าง ๆ ตามที่ได้รับมอบหมาย รู้จักยอมรับบทบาทการเป็นผู้นำและผู้ตามที่ดี ดังที่งานวิจัยของพรพิมล เพ็ญอยู่ (2527 : 52) และรัตนารัตนประเสริฐ (2524 : 41-42) พบว่า การทำงานเป็นกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้เกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสามารถพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลได้ นอกจากนี้การจัดทำให้นักศึกษาทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มเป็นการฝึกให้นักศึกษาเข้าใจหลักการประชาธิปไตยเบื้องต้น คือรู้จักเป็นผู้นำและสมาชิกในกลุ่มผู้เรียนที่ดี การฝึกให้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่มนี้ผู้เรียนและผู้สอนมีโอกาสนำเสนอข้อสงสัยให้ผู้อื่นได้ช่วยแก้ไขข้อสงสัยได้ (อุดม เขยทิวส์. 2529 : 73-74) จากสาเหตุดังกล่าวจึงทำให้นักศึกษาที่เรียนทางไกลถึงแม้ว่าจะมีอายุแตกต่างกัน แต่เมื่อต้องเข้ามาสู่วิธีการเรียนการสอนด้วยวิธีเดียวกัน จึงมีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

4. ความพึงพอใจกับความแตกต่างด้านสถานภาพการสมรส

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ที่มีสถานภาพการสมรสต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อสาม ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากการจัดการศึกษาด้วยวิธีการทางไกล เป็นวิธีการที่เหมาะสมกับผู้ประกอบอาชีพการงาน มีภารกิจมาก ไม่มีเวลาไปนั่งเรียนใน

ชั้นเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องกับ Tough (อุ๋นตา นพคุณ. 2527 : 16 ; อ้างอิงมาจาก Tough. 1971 : 135) ที่พบว่าผู้ใหญ่เป็นจำนวนมากใช้เวลาประมาณ 100-800 ชั่วโมงต่อปี ในการศึกษาด้วยตนเอง และประมาณร้อยละ 70 ของการเรียนรู้ทั้งหมดของผู้ใหญ่จะเป็นการเรียนรู้ที่เกิดจากการกระทำด้วยตนเอง เป็นการเรียนแบบนอกโรงเรียน โดยเฉพาะนักศึกษาที่มีสถานภาพการสมรสย่อมต้องมีการกิจเกี่ยวกับครอบครัวมากกว่านักศึกษาที่มีสถานภาพโสด แต่ลักษณะการจัดการเรียนการสอนที่มักให้นักศึกษาทำการศึกษาด้วยตนเองและใช้เวลาในการพบกลุ่มไม่มากนัก นอกจากนั้นเป็นการมอบหมายการทำงานของครูประจำกลุ่มที่มอบหมายงานเป็นกลุ่มให้มีความรับผิดชอบร่วมกันทำจึงทำให้นักศึกษาที่มีสถานภาพสมรสและมีการกิจทางครอบครัวไม่เคร่งเครียดต่อการเรียน หรือไม่ต้องมีการะกับการเรียนมากนักเกินไป จึงทำให้นักศึกษาพึงพอใจต่อการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

5. ความพึงพอใจกับความแตกต่างด้านอาชีพ

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกลสายสามัญ ที่มีอาชีพต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน ไม่เป็นไปตามสมมติฐาน ข้อสี่ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของทรงวุฒิ วัฒนเขจร (2533 : 72) ที่พบว่าองค์ประกอบที่มุ่งใจในการมาเรียนของนักศึกษานอกโรงเรียนระดับประถมศึกษาด้วยวิธีเรียนด้วยตนเอง เขตกรุงเทพมหานคร ที่มีอาชีพต่างกันมีองค์ประกอบโดยรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะพื้นฐานความรู้ของนักศึกษาทางไกลระดับมัธยมศึกษาตอนต้น คือระดับประถมศึกษาซึ่งเป็นการศึกษาระดับพื้นฐานเท่านั้น ขอบข่ายของหลักสูตรไม่ได้เน้นเรื่องใดเรื่องหนึ่งอย่างเด่นชัด เพียงแต่สนองตอบความต้องการทางการศึกษา สำหรับผู้พลาดโอกาสทางการศึกษา และเพื่อความสะดวกสภาพทางการศึกษา ตลอดจนเปิดโอกาสให้นักศึกษาได้มีโอกาสศึกษาค้นคว้าความรู้เพิ่มเติมเพื่อให้เกิดประโยชน์ในการดำเนินชีวิต เพื่อนำไปใช้ในการพัฒนาชีวิต และความเป็นอยู่ของตนเอง ครอบครัวและชุมชนให้ดียิ่งขึ้น (กรมการศึกษานอกโรงเรียน. 2530 : 4ข) ดังนั้น จึงมีความสามารถในการวิเคราะห์ค่อนข้างจำกัด ประกอบกับอาชีพของนักศึกษาได้แก่ การเกษตร ค้าขาย และรับจ้าง ย่อมมีประสบการณ์ต่างกัน เมื่อมีโอกาสมาศึกษาต่อในระดับสูงขึ้น และมีสภาพการเรียนการสอนแบบวิธีเรียนทางไกล ซึ่งมุ่งให้ผู้เรียนทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มุ่งให้ผู้เรียนคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น ทำให้นักศึกษาสามารถแลกเปลี่ยนประสบการณ์ที่มีอยู่ได้อย่างกว้างขวางขึ้น จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้นักศึกษาพึงพอใจต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนไม่แตกต่างกัน

6. ความพึงพอใจความแตกต่างด้านรายได้

ผลการเปรียบเทียบความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนของนักศึกษาทางไกล สายสามัญ ที่มีรายได้ต่างกัน พบว่า มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติเพียงด้านเดียว คือด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม สำหรับด้านวิธีเรียนและด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และภาพรวมทุกด้าน ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานข้อห้า ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาทางไกลเป็นการศึกษาที่ผู้เรียนต้องเรียนด้วยตนเองอย่างมีอิสระ โดยอาศัยสื่อทางไกล (เชิรศรี วิวิธสิริ, 2530 : 30) ดังนั้นผู้เรียนจำเป็นต้องหาซื้อเอกสารและสื่อการเรียน หนังสือมาศึกษาด้วยตนเองเพิ่มเติม และการเดินทางมาพบกลุ่ม โดยครูประจำกลุ่มอาจกำหนดออกเป็น 3 ลักษณะ คือ ลักษณะที่ 1 พบกลุ่มสัปดาห์ละครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 3 ชั่วโมงลักษณะที่ 2 พบกลุ่มปักษ์ละ 1 ครั้ง ๆ ละ ไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง และลักษณะที่ 3 คือ พบกลุ่มเดือนละ 2 ครั้ง ๆ ละไม่น้อยกว่า 6 ชั่วโมง ซึ่งการซื้อเอกสาร สื่อการเรียน หนังสือมาศึกษาและการมาพบกลุ่มในแต่ละครั้งจำเป็นต้องมีค่าใช้จ่ายเพิ่มเติมทั้งในการเดินทาง และบางครั้งการมีกิจกรรมร่วมกันในกลุ่มต้องมีค่าใช้จ่ายบ้าง จึงทำให้นักศึกษาที่มีรายได้ต่างกันมีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนการสอนต่างกันด้วย

สำหรับด้านวิธีเรียน ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และภาพรวม มีความพึงพอใจไม่แตกต่างกัน อาจเนื่องมาจากการเรียนการสอนด้วยวิธีทางไกล ครูประจำกลุ่มจะต้องเป็นผู้มีมนุษยสัมพันธ์กับผู้เรียนสามารถให้คำปรึกษาหรือแนะนำเกี่ยวกับปัญหาการเรียน สามารถจัดกิจกรรมการพบกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับผลงานวิจัยของอุบล ทัศนโกวิท (2531 : 61) ที่พบว่านักศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีจะระดับ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ (ว.ปณ.) ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่มในระดับมาก โดยเฉพาะในเรื่องที่เกี่ยวกับการมีความพึงพอใจต่อครูประจำกลุ่ม

7. ปัญหาจากทัศนะของนักศึกษา

การเรียงลำดับความสำคัญของปัญหาการเรียนที่นักศึกษาทางไกล ได้เสนอแนะไว้มี 3 ประเด็น ดังนี้

- 1) ไม่มีเวลามาเรียน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะสภาพการดำรงชีวิตของนักศึกษาในเขตอำเภอชายแดน จังหวัดสระแก้ว ส่วนใหญ่อาศัยพำนัก และการทำงานที่หนักที่สุด ซึ่งเป็นอาชีพที่ต้องใช้แรงงาน ดังนั้นหลังจากเสร็จสิ้นภารกิจมักจะเหนื่อยล้า จึงต้องการพักผ่อนมากกว่าจะเข้า

เวลาดังกล่าวในการมาพบกลุ่ม และเมื่อพ้นฤดู หลังช่วงจากการเพาะปลูกหรือเก็บเกี่ยว มักจะอพยพแรงงานไปหางานทำ จึงไม่สามารถจะเดินทางมาเรียนได้ ซึ่งสอดคล้องข้อมูลการตลาด จังหวัดเพชรบูรณ์ประจำปี 2533 (7-14) ที่ระบุว่า ปัญหาจากการอพยพแรงงาน ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นผู้ที่อยู่ในช่วงอายุ 18-30 ปี ที่มีกอพยพไปหางานทำในช่วงหลังจากการเพาะปลูกและเก็บเกี่ยว

2) ขาดสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะอุปกรณ์การเรียนการสอน เป็นสิ่งที่ทำให้ผู้เรียนเข้าใจเนื้อหาบทเรียนได้ดีขึ้น อีกทั้งสื่อยังมีความจำเป็นและมีความสำคัญต่อองค์ประกอบที่ส่งเสริมให้มีความรู้ ดังที่ ชัยยศ เรืองสุวรรณ (2526 : 25-34) กล่าวว่า เครื่องมือและวัสดุเป็นเครื่องกระตุ้นและเกื้อกูลให้ผู้เรียนอยากเรียน การเรียนจะเรียนได้ดีมีองค์ประกอบ 6 ประการคือ สื่อวัสดุ สื่อเครื่องมือ เทคนิค เนื้อหาวิชา อาคารสถานที่ และบุคลากร ดังนั้น หากขาดสื่ออุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย จึงมีผลต่อการเรียนของนักศึกษาด้วย ซึ่งสอดคล้องกับที่คณะกรรมการดำเนินการศึกษาและร่างโครงการพัฒนาการศึกษานอกโรงเรียน (2518 : 7-11) ได้รายงานประเมินผลของกรมวิเทศสหการ เกี่ยวกับสภาพปัญหาทั่ว ๆ ไป ของการศึกษาสายสามัญ ที่พบว่า อุปกรณ์ประกอบการสอนเป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งสำหรับใช้สอนนักเรียน เนื้อหา หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่น้อยลงมากเท่าใดอุปกรณ์การสอนย่อมเป็นสิ่งจำเป็นมากขึ้นเท่านั้น แต่ปัจจุบันการศึกษาผู้ใหญ่ก้อาศัยอาคารเรียน ตลอดจนบุคลากรของโรงเรียนในระบบแต่ไม่ได้ตกลงกันในเรื่องการนำอุปกรณ์การสอนที่โรงเรียนมีอยู่มาใช้ได้ จึงมีปัญหาการขาดแคลนอุปกรณ์การสอน อันเป็นเหตุหนึ่งที่ทำให้การเรียนการสอนไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร

3) ความรู้พื้นฐานแตกต่างกันทำให้ไม่เข้าใจบทเรียนในบางวิชา เช่น คณิตศาสตร์ และ ภาษาอังกฤษ ทั้งนี้เนื่องจากนักศึกษาทางไกลมาจากสภาพสังคม สิ่งแวดล้อม วัฒนธรรมและขนบธรรมเนียมประเพณีแตกต่างกัน อีกทั้งผู้เรียนต้องเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่ลักษณะธรรมชาติของคนในวัยผู้ใหญ่มีความแตกต่างกันทางร่างกาย ประสบการณ์ ความพร้อมในการเรียน ประกอบวิชาคณิตศาสตร์ เป็นวิชาที่ต้องได้รับคำอธิบายจากผู้สอนอย่างถ่องแท้ เนื่องจากเป็นวิชาที่ไม่สามารถท่องจำได้ อีกทั้งเวลาในการเรียนหรือพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกลมีค่อนข้างจำกัด และวิชาภาษาอังกฤษ นักศึกษาบางคนมีพื้นฐานในการเรียนไม่เท่ากัน เนื่องจากบางโรงเรียนจะเริ่มสอนวิชาภาษาอังกฤษในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 บางโรงเรียนจะเริ่มสอนตั้งแต่ชั้นเด็กเล็ก ซึ่งเมื่อมาเรียนในชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นจึงทำให้เกิดปัญหาเรียนไม่ทันกัน และวิชาภาษาอังกฤษเป็นวิชาที่

อาศัยการท่องศัพท์เป็นหลักสำคัญ นักศึกษาที่เป็นผู้ใหญ่มิอาจมีเวลามากจึงมักมีเวลาในการนี้น้อย จึงทำให้เกิดปัญหาการเรียนในวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ

8. ข้อเสนอแนะของนักศึกษาในการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะของนักศึกษาสรุปได้ 3 ประเด็น ดังนี้

1) ควรจัดวิทยากรที่มีความรู้ความสามารถในวิชาที่สอนมาบรรยายให้แก่ นักศึกษา ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูประจำกลุ่มส่วนใหญ่เป็นครูที่สอนอยู่ในโรงเรียนประถมศึกษาและมัธยมศึกษา จึงมีความรู้ ความสามารถทางด้านสายสามัญเฉพาะวิชา ในขณะที่เกี่ยวกับการเรียนการสอนทางไกล นักศึกษาลงทะเบียนเรียนหลากหลายวิชา ซึ่งอาจทำให้ครูประจำกลุ่มไม่ถนัดบางวิชาได้ ดังนั้นหากมีการจัดวิทยากรมาสอนเพิ่มเติมก็จะทำให้นักศึกษามีความรู้กว้างขวางขึ้น

2) ควรจัดให้นักศึกษาไปทัศนศึกษาดูงานการเรียนการสอนเพื่อเพิ่มวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุทัศน์ ธรรมคุณ (2529 : 130) ที่พบว่า ปัญหาการเรียนการสอนตาม หลักสูตรประกาศนียบัตรอาชีพ พุทธศักราช 2533 คือ การส่งเสริมให้นักศึกษามีส่วนร่วมในการจัด กิจกรรมการเรียนการสอนและฝึกประสบการณ์ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการศึกษาดูงานนอกสถานที่ ทำให้นักศึกษามีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและ เป็นการส่งเสริมให้มีความรู้อย่างกว้างขวางก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์

3) ควรจัดสถานที่พบกลุ่มให้มีห้องสมุดและหนังสืออ่านประกอบเพื่อให้ได้ศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติม ทั้งนี้อาจเป็นเพราะควรกำหนดสถานที่พบกลุ่มจะต้องมีความเหมาะสม เช่น สะดวกในการเดินทาง แต่หากสถานที่ดังกล่าวมีความพร้อมในด้านวัสดุ อุปกรณ์ สื่อ ตลอดจนหนังสือที่จะให้ค้นคว้าเพิ่มเติมจากการเรียนการสอนก็จะทำให้นักศึกษามีความสะดวกมากยิ่งขึ้น อันจะส่งผลต่อประสิทธิภาพของการเรียนด้วย

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติ

1. จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทางไกลสายสามัญ มีความพึงพอใจต่อสภาพการเรียน การสอน โดยรวม ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม และด้านกิจกรรมการพบกลุ่มอยู่ในระดับมาก ครูประจำกลุ่มจะเป็นผู้มีบทบาทสำคัญมากในการจัดกิจกรรม และประสานงานให้การพบกลุ่มแต่ละ

ครึ่งประสบความสำเร็จ ครูผู้สอนจึงควรหากิจกรรม วิธีการ และข้อมูลที่ทันสมัยสามารถชี้แนะสิ่งที่เหมาะสมแก่นักศึกษาได้ ดังนั้น ครูประจำกลุ่มควรหาแนวทางในการจัดกิจกรรมการพบกลุ่มให้สนองตามความต้องการของนักศึกษา เพื่อให้ผลการพบกลุ่มเป็นที่พึงพอใจของนักศึกษา

2. จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทางไกลสายสามัญ มีปัญหาในการเรียนการสอนด้าน ได้แก่ ไม่มีเวลามาเรียน ผู้บริหารการศึกษาและผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน ควรหาแนวทางส่งเสริมหรือกระตุ้นให้เห็นความสำคัญของการมาเรียน เช่น บิดา มารดา หรือ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษานอกโรงเรียน เห็นความสำคัญของการเข้ารับบริการทางการศึกษา ทางไกล ส่วนควรมีสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอนที่ทันสมัย กรมการศึกษานอกโรงเรียน หรือ ศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนควรจัดเงินงบประมาณหรือเงินบำรุงการศึกษา เพื่อจัดซื้อสื่อและอุปกรณ์การเรียนไว้บริการนักศึกษาและครูประจำกลุ่ม เพื่อใช้ในการประกอบการเรียนการสอน โดยจัดให้มีศูนย์รวมสื่อและอุปกรณ์ เพื่อสะดวกในการให้บริการ หากนักศึกษามีสื่อการเรียนที่สมบูรณ์และมีความทันสมัย ทั่วให้นักศึกษาได้เข้างานบทเรียนที่ศึกษาด้วยตนเองดีขึ้น อีกทั้งช่วยลดเวลาในการแก้ปัญหาบทเรียนในการพบกลุ่มได้อีกด้วย

3. จากผลการวิจัยพบว่า นักศึกษาทางไกลสายสามัญ มีข้อเสนอแนะ ควรจัดหาวิทยากรที่มีความรู้ ความสามารถในการสอนบรรยาย ผู้บริหารการศึกษาหรือครูประจำกลุ่ม ควรได้พิจารณาในการเชิญวิทยากรผู้ที่มีความรู้ให้เหมาะสมกับวิธีเรียนทางไกล นักศึกษาอาจต้องการรับรู้ความรู้เกี่ยวกับตลาดแรงงาน และโลกของอาชีพจากบุคคลที่อยู่ในสถานประกอบการจริง จะทำให้ผู้เรียนได้มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลขึ้น และเป็นการเตรียมความพร้อมของผู้เรียนก่อนที่จะออกไปประกอบอาชีพจริง และควรเพิ่มอัตราค่าตอบแทนให้เพิ่มมากขึ้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการเสริมแรงให้แก่วิทยากรที่มาบรรยาย ได้มีกำลังใจเพิ่มมากขึ้น

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัย

๓๖๖๓๓๐

1. ผลการวิจัยครั้งนี้ทำให้ทราบถึงความพึงพอใจของนักศึกษาทางไกล ในด้าน ความ สัมพันธ์ภาพกับครูประจำกลุ่ม ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม และด้านวิธีเรียน เพื่อนำผลการวิจัยทั้งด้าน ครูประจำกลุ่มและผู้เรียนมาปรับปรุง ๓๖๖๓๓๐ ให้สอดคล้องกัน เพื่อทำให้การพบกลุ่มมีประสิทธิภาพและสนองความต้องการของทั้งสองฝ่าย

2. จากผลการวิจัยครั้งนี้ จึงควรศึกษาความพึงพอใจในการมาเรียนของนักศึกษาทางไกล ในเขตภูมิภาคอื่น เพื่อจะได้ทราบว่าความพึงพอใจของนักศึกษาในแต่ละจังหวัด มีความพึงพอใจต่อการพบกลุ่มเหมือนกันหรือแตกต่างกันอย่างไร

3. ควรศึกษาปัญหาและอุปสรรค ของนักศึกษาทางไกลที่มีต่อการพบกลุ่ม ในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และมัธยมศึกษาตอนปลาย

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กมลวรรณ มงคลศิริ. ความแตกต่างในพฤติกรรมการสอนเด็กและผู้ใหญ่. วิทยานิพนธ์ ศศ.ม.

กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2529. อัดสำเนา.

กรองแก้ว เงินศรี. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักศึกษาผู้ใหญ่ หลักสูตรการศึกษาผู้ใหญ่แบบเปิดเสรีจ
ระดับที่ 3 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ประเภทมีครูประจำกลุ่ม ในเขตการศึกษา 10. วิทยานิพนธ์

กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.

การศึกษานอกโรงเรียน, กรม. การศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530 ก.

———. แนวทางการจัดการศึกษานอกโรงเรียนสามัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2530 ข.

———. การจัดการศึกษานอกโรงเรียนสายสามัญตามหลักสูตรการศึกษานอกโรงเรียนพุทธศักราช
2530. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2532.

———. คู่มือครูประจำกลุ่มการศึกษาทางวิทยุและไปรษณีย์. กรุงเทพฯ : องค์การทหารผ่านศึก,
2533.

———. การจัดกิจกรรมพบกลุ่มการศึกษาทางไกลสายสามัญ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ศาสนา, 2536.

ขวัญใจ เลอจันทร์. การเลื่อนฐานะทางสังคมของประชากรไทยในชนบท. วิทยานิพนธ์ ค.ม.

กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524. อัดสำเนา.

จันทร์รา บุญช่วย. การศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูประจำกลุ่มที่ส่งเสริมการอภิปรายของผู้เรียนใน
โครงการการศึกษานอกโรงเรียนทางวิทยุไปรษณีย์ของศูนย์การการศึกษานอกโรงเรียนภาคใต้.

วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2526. อัดสำเนา.

ฉลาด รมยานนท์. "ความเข้าใจเรื่องการศึกษาผู้ใหญ่," วารสารการศึกษาผู้ใหญ่. 13 : 5 ;

พฤศจิกายน 2508.

เชียรศรี วิวิธสิริ. การศึกษาผู้ใหญ่และการศึกษานอกโรงเรียน : เทคโนโลยีทางการศึกษา.

กรุงเทพฯ : คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530.

ชัยยงค์ พรหมวงศ์. "ระบบการสอนทางไกลกับการศึกษาระบบเปิด," การศึกษานอกโรงเรียน. 21 :

19-20; มิถุนายน-กรกฎาคม 2527.

- ชัยยศ เรืองสุวรรณ. การบริหารสื่อและเทคโนโลยีการศึกษา. กรุงเทพฯ : วัฒนาพานิช, 2527.
- ทรงวุฒิ วัฒนเขจร. องค์ประกอบที่มุ่งใจในการมาเรียนของนักเรียนนอกโรงเรียนสายสามัญ ระดับประถมศึกษา ประเภทวิธีเรียนด้วยตนเอง ในกรุงเทพมหานคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533. อัดสำเนา.
- ทีศนา แชมมณี. กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติเล่ม 1. กรุงเทพฯ : บุรณาศิลป์การพิมพ์, 2522.
- นิวัฒน์ กัลยพุกภัย. ความต้องการและการได้โอกาสศึกษาในระดับอุดมศึกษา ในเขตการศึกษา 7. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.
- บวร พุทธวณะ. การศึกษาความต้องการทางการศึกษานอกโรงเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของสตรีในจังหวัดสมุทรสาคร. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- ประทุม ตรีวิทย์. การศึกษาความอดทนในการศึกษาเล่าเรียนของนักเรียนที่มีภูมิหลังต่างกัน. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- พรพิมล เพ็ญณะ. ผลการให้คำปรึกษาแบบกลุ่มที่มีต่อการพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคล. ปรินญาณพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527. อัดสำเนา.
- พาณิชย์จังหวัดเพชรบูรณ์, สำนักงาน : ข้อมูลการตลาดจังหวัดเพชรบูรณ์ประจำปี 2533. เพชรบูรณ์ : สำนักงานพาณิชย์จังหวัดเพชรบูรณ์, 2533.
- เพ็ญแข ประจันปัจจนิก. พื้นฐานทางสังคมวิทยาและเศรษฐศาสตร์ของการศึกษา. กรุงเทพฯ : เอกลักษณ์ดีไซน์, 2532.
- รัตนา รัตนประสพโชค. การพัฒนาการสื่อสารระหว่างบุคคลด้วยกิจกรรมกลุ่ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524. อัดสำเนา.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ : วิศตอเรียเพาเวอร์พอยท์, 2528.
- วิจิตร ภักดีรัตน์. สรุปผลการประชุมสัมมนานักการศึกษาทางไกลและผู้เกี่ยวข้อง ครั้งที่ 1 แนวโน้มการศึกษาทางไกล. กรุงเทพฯ : กรมการศาสนา, 2530.
- วิจิตร ศรีสอ้าน. การศึกษาทางไกล. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2529.

- มณฑา ทัสนประดับ. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับการเข้าเรียนและไม่เข้าเรียน การศึกษานอกโรงเรียน
สายสามัญ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ประเภททางไกลของผู้ที่จบการศึกษาภาคบังคับ จังหวัด
เชียงราย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
 2533. อัดสำเนา
- สมาใจ จุฑาวิมลกุล. ความพึงพอใจของครูที่มีต่อพฤติกรรมกรรมการบริหารบุคลากรของผู้บริหารโรงเรียน
ศึกษาสงเคราะห์ กองการศึกษาพิเศษ กรมสามัญศึกษา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี :
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ บางแสน, 2530. อัดสำเนา.
- สินิราญ ราชเดิม. การศึกษาความคิดเห็นในการพบกลุ่มของนักศึกษาทางไกล ระดับมัธยมศึกษา
ตอนปลายในเขตการศึกษา 3. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2534. อัดสำเนา.
- สุตารัตน์ หลิวสกุล. ความพึงพอใจในการปฏิบัติงานข้าราชการครูช่วยราชการ สังกัดส่วนกลาง
สังกัดกระทรวงศึกษาธิการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. ชลบุรี : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
บางแสน, 2532. อัดสำเนา.
- สุวัฒน์ วัฒนวงศ์. จิตวิทยาการเรียนรู้วัยผู้ใหญ่. กรุงเทพฯ : ภาควิชาการศึกษาผู้ใหญ่
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2533.
- อุดม เขยแก้ว. การศึกษานอกโรงเรียนประเภทบุคคลภายนอก. กรุงเทพฯ : อมรการพิมพ์,
 2529.
- อุบล ทศนโกวิท. การศึกษาเปรียบเทียบสภาพที่เป็นจริงและสภาพที่คาดหวังเกี่ยวกับการพบกลุ่มของ
นักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุและไปรษณีย์ ในเขตการศึกษานอก
โรงเรียนภาคกลาง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2531. อัดสำเนา.
- อุษา เทียนทอง. ลักษณะการจัดกิจกรรมพบกลุ่มการศึกษานักศึกษาผู้ใหญ่แบบเบ็ดเสร็จระดับที่ 3-4 ทางวิทยุ
และไปรษณีย์ ในเขตภาคกลาง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา.
- อุ้นตา นพคุณ. การเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์. กรุงเทพฯ : กรุงเทพมหานครการพิมพ์,
 2527.
- Best, John. W. Research in Education. 2 nd. New Jersey Prentice Hall, 1970.

- Borquist, Linda Cariter. "Job Satisfaction of Administrators in a Public Suburban School District," Abstracts International. 2 : 260 A - August, 1987.
- Cronbach, Lee Joseph. Essentials of Psychological Testing. 3 rd ed. New York : Harper, and Row, 1970.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 2 rd. ed., New York, McGraw-Hill, 1973.
- Herbert, John. "Development of a Life Quality Inventory," Dissertation Abstract International. 30; July, 1974.
- Holmberg, Borge. Status and Trend of Distance Education : A Survey and Bibliography. London : Kogan Page Ltd., 1981.
- Marian, Narlun. "The Relationship of Objective and Subjective Family Income Adequacy to Selected Measures of Recurved Life Quality," Dissertation Abstract International. September, 1973.
- Maslow, Abraham H. Motivation and Personality. 2 nd ed. New York : Harper and Row, 1970.
- Morse, Nancy C. Satisfactions in the White Caller Job. Michigan : Ann - Arbor University, 1958.
- Price, Iris. "The Student Perspective of Distance Education," Bulletion of International Council for Distance Education. Vol. 7.. January, 1985.
- Strauss, George and Leonard R. Sayless. Personnel : the Human Problems of Management. Englewood Cliffs, N.J., Prentice-Hall, 1960.
- Yamane, Taro. Statistics An Instructory Analysis. 3 rd ed. New York : Harper and Row, 1969.

ภาคผนวก

แบบสอบถาม

ความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอน ของนักศึกษาทางไกล สายสามัญ

ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น ในอำเภอชายแดน จังหวัดสระแก้ว

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษาทางไกล

ตอนที่ 2 เป็นความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อสภาพการเรียนรู้การสอน

ตอนที่ 3 เป็นความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ขอให้นักศึกษาตอบคำถามทุกข้อ ตามความเป็นจริง

ตอนที่ 1 : ข้อมูลส่วนตัวของนักศึกษา

คำชี้แจง กรุณาเติมเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริง

1. เพศ () หญิง () ชาย
2. อายุ () ต่ำกว่า 18 ปี () 18-25 ปี () 25 ปีขึ้นไป
3. สถานภาพการสมรส () โสด () สมรส
4. อาชีพ () การเกษตร () ค้าขาย () รับจ้าง
5. รายได้ต่อเดือน () ต่ำกว่า 3,000 บาท () 3,000-5,000 บาท
() 5,000 บาทขึ้นไป

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นของนักศึกษาเกี่ยวกับความพึงพอใจการเรียนการสอน

คำชี้แจง : ขอให้นักศึกษาพิจารณาข้อความในคำถามแต่ละข้อว่าท่านรู้สึกพึงพอใจ ต่อการกระทำในข้อ
นั้น ๆ มากน้อยเพียงใด โดยทำเครื่องหมาย / ลงในตารางให้ตรงกับคำถามแต่ละข้อ ตาม
ความรู้สึกที่เป็นจริงของท่าน

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
	<u>ด้านวิธีเรียน</u>					
1.	โดยทั่วไปพอใจกับวิธีเรียนทางไกลนี้					
2.	สามารถแบ่งเวลาเพื่อการเรียนรู้ได้					
3.	สื่อการเรียนการสอนช่วยให้เข้าใจบทเรียน ได้ดี					
4.	การได้พบครูประจำกลุ่มเป็นกิจกรรมการเรียนรู้ ที่ดี					
5.	พอใจที่สามารถนำวิชาที่นำมาเทียบโอนการ เรียนได้					
6.	เนื้อหาวิชาที่กำหนดไว้ในหลักสูตรตรงกับความต้องการ					
7.	สามารถวางแผนเลือกรายวิชาเรียนด้วย ตนเองได้					
8.	การเรียนทางไกลทำให้มีความรับผิดชอบต่อ ตนเองและสังคม					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
9.	พอใจที่สามารถเรียนไปพร้อม ๆ กับการประกอบอาชีพได้					
10.	การเรียนทางไกลทำให้มีความเชื่อมั่นในตนเองมากขึ้น					
	<u>ด้านสัมพันธภาพกับครูประจำกลุ่ม</u>					
11.	ครูประจำกลุ่มมาให้คำปรึกษาด้านการเรียนที่เป็นประโยชน์					
12.	ครูประจำกลุ่มทำหน้าที่ประชาสัมพันธ์เกี่ยวกับการศึกษาทางไกลได้					
13.	ครูประจำกลุ่มช่วยให้คำแนะนำและแก้ปัญหาในการลงทะเบียนเรียน					
14.	ครูประจำกลุ่มให้ความเป็นกันเองกับนักศึกษา					
15.	ครูประจำกลุ่มช่วยแก้ปัญหาการเรียนได้ดี					
16.	ครูประจำกลุ่มมีการเตรียมความพร้อมในการพบกลุ่ม					
17.	ครูประจำกลุ่มปลุกเร้าความสนใจในการเรียน					
18.	ครูประจำกลุ่มใช้ภาษาและกิริยาท่าทางที่เหมาะสม					
19.	ครูประจำกลุ่มมีความตรงต่อเวลา					

ข้อที่	ข้อความ	ระดับความพึงพอใจ				
		น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
		1	2	3	4	5
20.	มีการเชิญวิทยากรมาให้ความรู้และแนะนำ บทเรียน					
	<u>ด้านกิจกรรมการพบกลุ่ม</u>					
21.	การพบกลุ่มทำให้ผู้เรียนได้แลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์กัน					
22.	กิจกรรมการพบกลุ่มทำให้มีมนุษยสัมพันธ์ดีขึ้น					
23.	การจัดกิจกรรมส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรม ให้ผลน่าพอใจ					
24.	กิจกรรมพบกลุ่มช่วยให้นักความรู้ที่ได้ไปใช้ใน ชีวิตประจำวันได้					
25.	การจัดกิจกรรมเพื่อทำนุบำรุงศาสนาในท้องถิ่น ให้ผลน่าพอใจ					
26.	ชุมชนให้ความร่วมมือและสนับสนุนกิจกรรม พบกลุ่มเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิต					
27.	กิจกรรมพบกลุ่มทำให้ผู้เรียนมีความรับผิดชอบขึ้น					
28.	กิจกรรมพบกลุ่มสอนให้ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ดี					
29.	กิจกรรมเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตทำให้ผู้เรียนรู้จัก บทบาทหน้าที่ของตัวเองดีขึ้น					
30.	รู้สึกพอใจกับกิจกรรมพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับชุมชน					

ตอนที่ 3 : ความคิดเห็นเพิ่มเติม

1. ปัญหาในการเรียนการสอนของท่านมีอะไรบ้าง ? โปรดเขียนลงในช่องว่าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. ท่านมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการเรียนการสอนอะไรบ้าง? โปรดเขียนลงในช่องว่าง

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือ

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ	นางประภา ตูลานนท์
เกิดวันที่	26 เมษายน พุทธศักราช 2502
สถานที่เกิด	กรุงเทพมหานคร
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	บ้านเลขที่ 351/6 ตำบลนครนายก อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก
สถานที่ทำงาน	สำนักงานศึกษาธิการจังหวัดนครนายก อำเภอเมืองนครนายก จังหวัดนครนายก
ตำแหน่ง	นักวิชาการศึกษา 6 ฝ่ายส่งเสริมการศึกษา

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2518	มัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนมัธยมวัดธาตุทอง
พ.ศ. 2521	ประกาศนียบัตรวิชาชีพพาณิชยการ (ปวช.) วิทยาลัยพาณิชยการบางนา
พ.ศ. 2532	ครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) จากวิทยาลัยครูธนบุรี
พ.ศ. 2539	การศึกษามหาบัณฑิต (ก.ศม.) เอกการศึกษาผู้ใหญ่ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร